

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Investițiile străine directe în România în anul 2023

INVESTIȚIILE STRĂINE
DIRECTE
ÎN ROMÂNIA
în anul 2023

NOTE

Redactarea lucrării a fost realizată de Direcția statistică din Banca Națională a României și a fost finalizată la data de 20 septembrie 2024.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României. Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele.

Sursa datelor statistice utilizate la realizarea graficelor și a tabelelor a fost indicată numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2247-5095

Cuprins

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2023	5
Sinteză	5
1. Fluxul investițiilor străine directe	7
1.1. Structura fluxului net de ISD	9
1.2. Repartizarea fluxului net de ISD pe domenii de activitate	10
2. Soldul investițiilor străine directe	13
2.1. Repartizarea soldului ISD pe principalele activități economice	15
Caseta 1. ISD și riscurile climatice	17
2.2. Repartizarea teritorială a soldului ISD	19
2.3. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD	22
3. Veniturile realizate din investiții străine directe	27
4. Tipuri de investiții străine directe	29
5. Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă și forța de muncă angajată	31
6. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă	32
6.1. Comerțul internațional cu bunuri	32
6.2. Comerțul internațional cu servicii	33
7. Investițiile directe în străinătate ale României	34
Caseta 2. Investițiile directe în străinătate ale României detaliate în funcție de țara de destinație finală	35
ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE	40
SURSELE DE DATE UTILIZATE PENTRU ELABORAREA STATISTICILOR ISD	42
Bibliografie	44
SECȚIUNE STATISTICĂ	46
Abrevieri	63
Lista tabelor	63
Lista graficelor	63

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2023

SINTEZĂ

Statisticile privind investițiile străine directe sunt elaborate de Banca Națională a României în conformitate cu prevederile manualului *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*, editat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, ediția a IV-a (BD4), precum și ale *Manualului bilanța de plăți și poziția investițională internațională* publicat de Fondul Monetar Internațional, ediția a 6-a (BPM6)¹. Datele prezentate în continuare sunt realizate conform principiului direcțional, recomandat de BD4, care evidențiază fluxurile și soldurile detaliate în investiții străine directe în România, respectiv investiții directe în străinătate ale României.

În anul 2023, fluxul net de investiții străine directe (ISD) în România a înregistrat valoarea de 6 748 milioane euro, în scădere cu 36,3 la sută față de valoarea record consemnată în anul precedent. Principalele domenii economice în care s-a investit sunt industrie, intermediari financiare și asigurări și comerț.

Soldul ISD a atins nivelul de 118 231 milioane euro la finalul anului 2023. Din această valoare, 63,0 la sută reprezintă investiții în întreprinderi ISD *greenfield*², în scădere cu 2,7 la sută comparativ cu anul 2022, restul fiind investiții străine realizate prin preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de la rezidenți (fuziuni și achiziții).

Din perspectiva distribuției geografice interne³, regiunea București-Ilfov continuă să atragă cele mai multe investiții străine, ponderea sa în total majorându-se de la 62,7 la sută în anul 2022 la 63,8 la sută la finalul anului 2023. Prin raportare la țările partenere, investițiile din Germania continuă să domine clasamentul investitorilor finali⁴, ponderea lor scăzând ușor până la 14,5 la sută din soldul ISD, în timp ce principala țară imediată⁵ prin care se investește în România rămâne Țările de Jos, cu 20,5 la sută din totalul indicatorului.

Veniturile nete obținute de nerezidenți au înregistrat valoarea de 11 865 milioane euro, în scădere cu 6,7 la sută față de anul precedent, susținute în principal de profiturile nete ce revin investitorilor străini din totalul profiturilor întreprinderilor

¹ Potrivit metodologiei BPM6, statisticile ISD sunt prezentate pe baza principiului activ/pasiv. Aceste date sunt publicate în Secțiunea Statistică/Baza de date interactivă de pe website-ul BNR; totodată ele vor fi prezentate și în lucrarea *Bilanța de plăți și poziția investițională internațională a României. Raport anual 2023*, începând cu luna decembrie 2024

² Întreprinderile *greenfield* sunt întreprinderile înființate de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero)

³ ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor ISD, care nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice

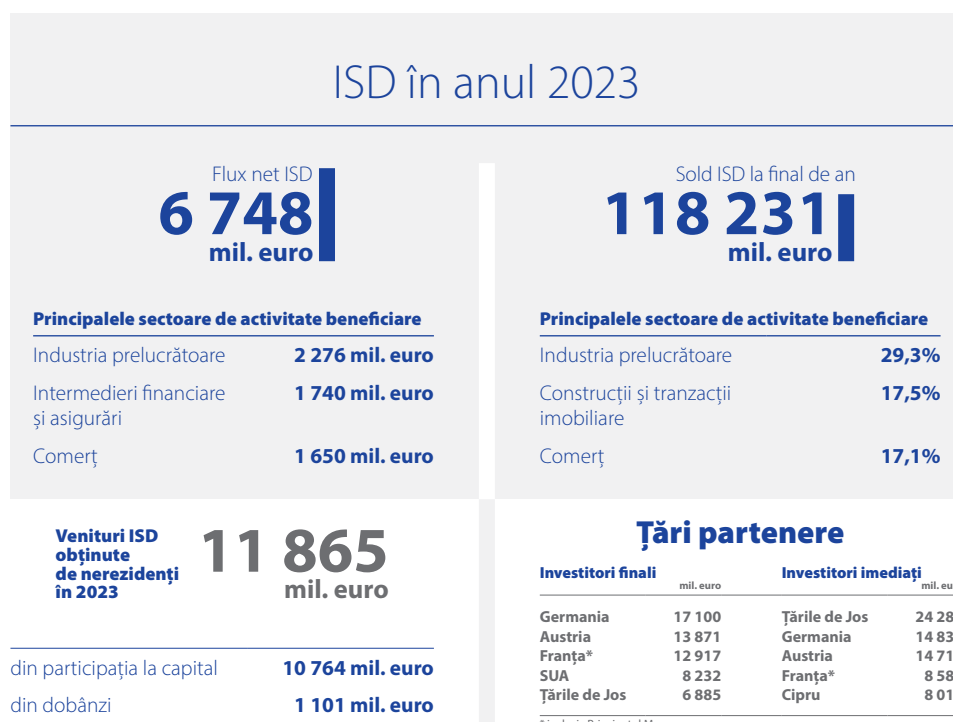
⁴ Țara de rezidență a entității aflate în vârful lanțului de proprietate din cadrul unui grup de societăți, care nu este controlată de nicio altă entitate (*Ultimate Investing Country*)

⁵ Țara de rezidență a investitorului care deține în mod direct participațiile la capitalul social al întreprinderii rezidente (*Immediate Investor Country*)

cu investiție străină directă (denumite în continuare întreprinderi ISD). Spre deosebire de anul 2022, când 54,8 la sută din aceste profituri au fost reinvestite în România, în anul 2023 ponderea a scăzut la 45,8 la sută, diferența (5 838 milioane euro) fiind distribuită sub formă de dividende. Totodată, veniturile obținute de nerezidenți din investițiile directe din România, componentă importantă a contului de venituri primare din contul curent al balanței de plăți, au fost mai mari cu 75,8 la sută față de fluxul net de ISD aferent anului 2023. Această diferență afectează ponderea fluxului ISD în finanțarea contului curent, România fiind nevoită să identifice alte surse de finanțare a acestuia, cu impact asupra datoriei externe.

Cifra de afaceri a întreprinderilor ISD s-a menținut relativ constantă comparativ cu anul 2022, în condițiile creșterii numărului mediu de salariați cu 2,9 la sută.

Exporturile de bunuri ale întreprinderilor ISD au continuat tendința pozitivă postpandemie și au înregistrat o creștere de 1,9 la sută față de anul 2022, ajungând la 62 044 milioane euro, în timp ce importurile s-au diminuat cu 1,3 la sută, până la valoarea de 75 602 milioane euro (deficit de 13 558 milioane euro, în scădere de la 15 747 milioane euro în anul anterior). În domeniul comerțului cu servicii, exporturile au consemnat un avans de 7,6 la sută, totalizând 22 682 milioane euro, în timp ce importurile au crescut cu numai 2,1 la sută (11 439 milioane euro), conducând la un excedent al comerțului internațional cu servicii de 11 243 milioane euro.

În anul 2023, fluxul net de investiții directe în străinătate (IDS) ale rezidenților din România a totalizat 383 milioane euro, de trei ori mai mic față de nivelul record din anul anterior, în timp ce soldul IDS la sfârșitul anului analizat a atins nivelul de 6 595 milioane euro (+23,3 la sută în raport cu anul precedent). Țările de Jos, Cipru și Republica Moldova au fost principalele țări de destinație imediată ale acestor investiții.

În ceea ce privește țara de destinație finală⁶ a investițiilor, peste jumătate din soldul IDS a fost reinvestit în România prin intermediul unor țări intermediare, investitorii rezidenți repatriind sub forma ISD 3 398 milioane euro din soldul investițiilor în străinătate (Caseta 2).

*Inclusiv Principatul Monaco

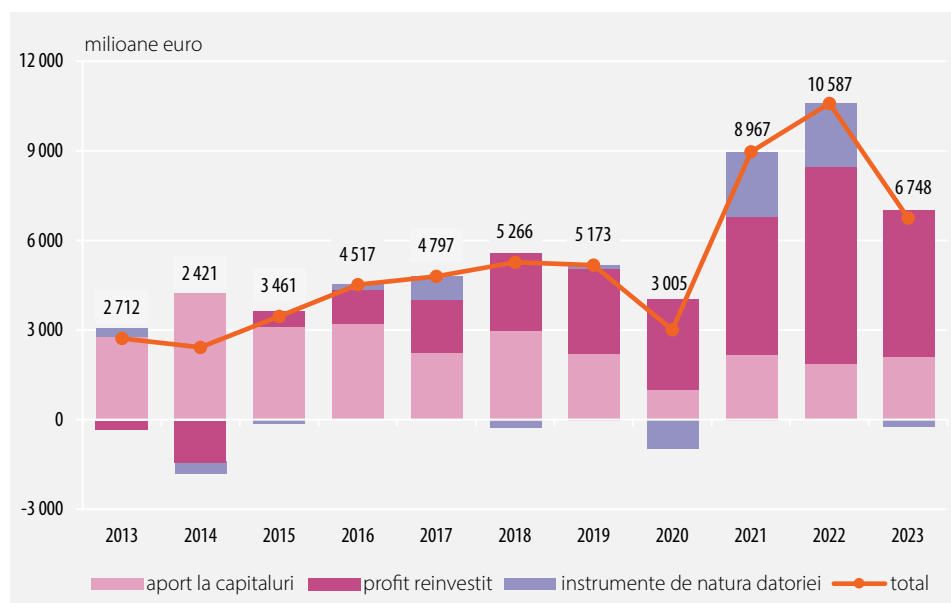
1. FLUXUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

În anul 2023, fluxul net de ISD atras de România a înregistrat valoarea de 6 748 milioane euro, în scădere cu 36,3 la sută comparativ cu anul precedent. Diminuarea acestuia survine după doi ani de creștere și urmează valorii record de 10 587 milioane euro din anul 2022. Evoluția fluxului net de ISD se aliniază tendinței internaționale⁷ și poate fi atribuită preponderent incertitudinilor economice și tensiunilor geopolitice, în special în contextul războiului prelungit din Ucraina și al conflictului declanșat în Orientul Mijlociu, care au determinat investitorii străini să adopte o abordare prudentă față de expansiunea internațională. Prin acest declin, fluxul ISD revine pe traiectoria înregistrată în perioada prepandemică, turbulențele de pe piețele internaționale generate de virusul SARS-CoV-2, inclusiv perturbarea lanțurilor de aprovizionare globale, epuizându-și efectele asupra ISD.

⁶ Țara de destinație în care investițiile au fost direcționate către întreprinderi productive, potrivit principiului *First Operational Unit*

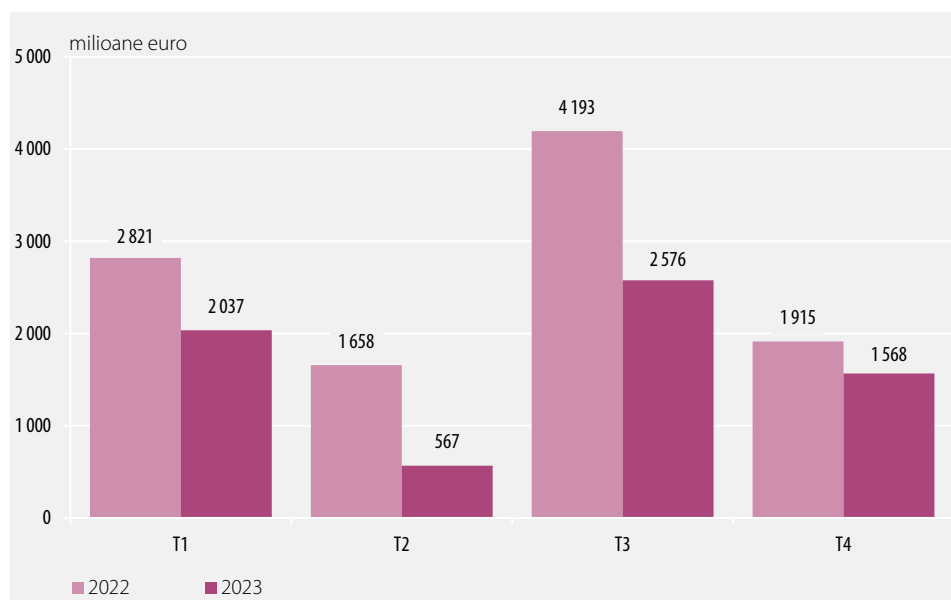
⁷ UNCTAD, *World Investment Report 2024*

Grafic 1. Evoluția fluxului net de ISD pe componente, în perioada 2013-2023

Analiza evoluției trimestriale a fluxului ISD pe parcursul anului 2023 evidențiază o scădere la nivelul fiecărui trimestru în raport cu trimestrele anului anterior, atingând un minim de 567 milioane euro în trimestrul II și un maxim de 2 576 milioane euro în trimestrul III.

Grafic 2. Evoluția trimestrială a fluxului ISD

1.1. Structura fluxului net de ISD

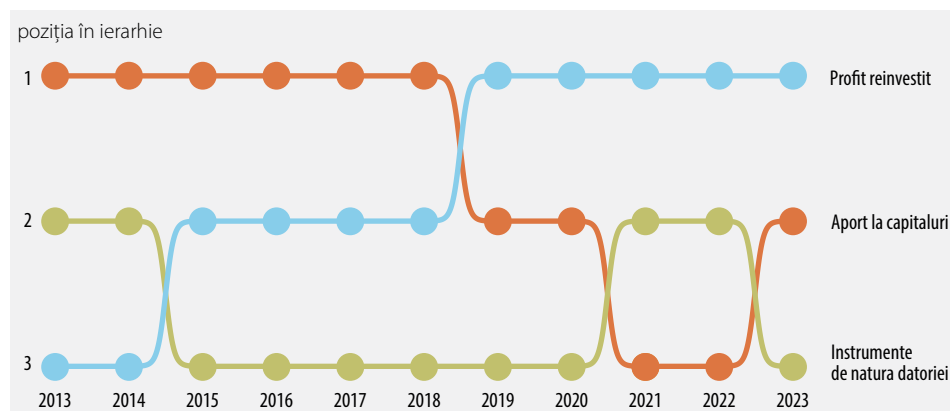
În structură, fluxul net de ISD a fost compus din:

- participării la capitalurile proprii ale investitorilor străini în întreprinderile ISD, în valoare de 6 996⁸ milioane euro, compuse din aport la capitalul întreprinderilor ISD în valoare de 2 070 milioane euro și profit reinvestit în sumă de 4 927 milioane euro⁹;
- instrumente de natura datoriei¹⁰ în relația cu investitorii străini direcți și companiile din cadrul grupului acestora, în valoare negativă de (-) 248 milioane euro.

Comparativ cu anul 2022, evoluția componentelor fluxului net de ISD relevă următoarele tendințe:

- **accentuarea contribuției profitului reinvestit la formarea fluxului ISD** cu aproximativ 11 puncte procentuale, în pofida diminuării acestui indicator cu 1 650 milioane euro;
- **majorarea componentei aport la capitalurile proprii** cu 204 milioane euro, de la 1 866 milioane euro în anul 2022;
- **tranziția fluxului instrumentelor de natura datoriei în teritoriul negativ**, de la +2 143 milioane euro în 2022.

Grafic 3. Dinamica componentelor fluxului net de ISD în perioada 2013-2023

Aceste evoluții reflectă o transformare structurală a fluxului net de ISD atras de România, începută în anul 2019, marcată de creșterea contribuției profitului reinvestit, în contrast cu scăderea ponderii celorlalte componente. Astfel, structura fluxului net de ISD (Tabelul 1 din Secțiunea statistică) evidențiază angajamentul pe termen lung

⁸ Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor

⁹ Profitul reinvestit a fost determinat prin deducerea din profitul după impozitare aferent anului 2023 care revine investitorilor străini direcți din întreprinderile ISD profitabile, în valoare de 14 354 milioane euro, a dividendelor ce au revenit acestora în anul 2023, în valoare de 5 838 milioane euro, precum și a pierderilor înregistrate de întreprinderile ISD în anul 2023 și atribuibile investitorilor străini direcți, în valoare de 3 590 milioane euro.

¹⁰ Datoriile nete către investitorii străini direcți și către societățile din grupul acestora (datorii minus creanțe).

al investitorilor străini prezenți în țara noastră față de economia locală¹¹, precum și intenția acestora de a-și extinde activitatea desfășurată în România. Reinvestirea profiturilor obținute, în detrimentul repatrierii sau relocării acestora, indică un nivel ridicat de încredere a nerezidenților în mediul de afaceri autohton, precum și o anticipare a continuării îmbunătățirii condițiilor macroeconomice¹² pe termen mediu și lung ale României.

Analiza fluxului net de instrumente de natura datoriei relevă faptul că în anul 2023 creanțele societăților ISD asupra societăților-mamă și a partenerilor din grup au depășit ca valoare împrumuturile primite. Acest comportament economic sugerează că întreprinderile ISD rezidente au ajuns la un nivel de maturitate în cadrul lanțurilor globale de valoare adăugată care evidențiază rolul lor din ce în ce mai complex și integrat. Societățile ISD generează profituri suficiente pentru a se autosusține, reducând astfel necesitatea de a apela la credite intragrup pentru finanțare suplimentară. În acest context, utilizarea lichidităților generate intern pentru a credita companiile afiliate nerezidente constituie o strategie eficientă a companiilor multinaționale de gestionare a lichidităților și de optimizare a structurii de finanțare la nivelul grupului. Fondurile excedentare sunt direcționate către entitățile din cadrul grupului care au nevoie de capital pentru investiții sau alte operațiuni¹³. Mai mult, reducerea dependenței de împrumuturi externe contribuie la îmbunătățirea indicatorilor financiari, precum gradul de îndatorare și solvabilitatea, reflectând o consolidare a stabilității financiare și o eficiență operațională îmbunătățită a întreprinderilor ISD¹⁴.

1.2. Repartizarea fluxului net de ISD pe domenii de activitate

În anul 2023, un procent de 87,1 la sută din fluxul net de ISD a fost direcționat spre domeniile: industrie (2 485 milioane euro), intermediari financiari și asigurări (1 740 milioane euro) și comerț (1 650 milioane euro). În cadrul industriei, majoritatea investițiilor străine s-au realizat în industria prelucrătoare (2 276 milioane euro), principalele activități beneficiare de investiții străine directe fiind sectoarele mijloace de transport (761 milioane euro), prelucrare țigări, produse chimice, cauciuc și mase plastice (562 milioane euro) și alimente, băuturi și tutun (425 milioane euro).

Comparativ cu anul precedent, contribuția primelor trei sectoare la fluxul net de ISD a crescut cu 8,9 puncte procentuale, observându-se totodată o inversare a ierarhiei între comerț și intermediari financiari și asigurări. Această schimbare este atribuită scăderii fluxului ISD în comerț cu 19,4 la sută și menținerii unui ritm relativ

¹¹ Procházka, P. – „Reinvestment and effective corporate income tax rates in v4 countries”, *Equilibrium*, 17(3), 2022, pp. 581-605.

¹² Setiawan, D., Bandi, B., Phua, L. K., & Trinugroho, I. – „Ownership structure and dividend policy in Indonesia”, *Journal of Asia Business Studies*, 10(3), 2016, pp. 230-252.

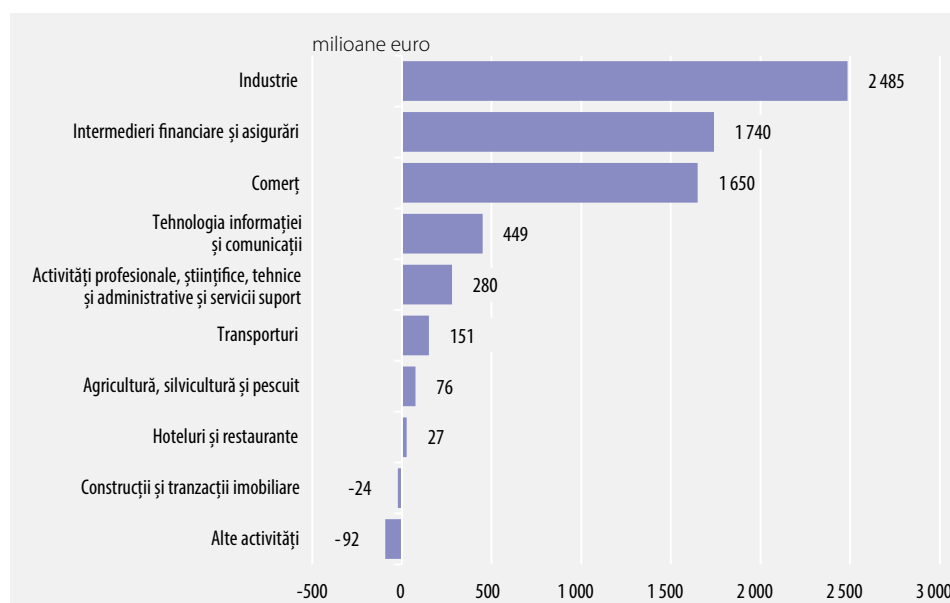
¹³ Mwaita, S. S. K. – „Intra-company loans in foreign direct investment and performance of real estate development projects in Kenya”. *Indo-Asian Journal of Finance and Accounting*, 3(2), 2022, pp. 145-159; Soumaré, I. and Tchana, F. T. „Causality between fdi and financial market development: evidence from emerging markets”, *SSRN Electronic Journal*, 2011.

¹⁴ Tanna, S., Li, C., & Vita, G. D. – „The role of external debt in the foreign direct investment-growth relationship”. *International Journal of Finance & Economics*, 23(4), 2018, pp. 393-412; Liu, Q. and Qiu, L. D. „Implications of financial development of the south for trade and foreign direct investment from the north”, *Review of Development Economics*, 18(2), 2014, pp. 272-285.

constant al investițiilor străine în intermediere financiare și asigurări. Deși fluxul ISD în industrie a suferit o contracție de 45,2 la sută, în mare parte cauzată de reducerea cu 705 milioane euro a tranzacțiilor ISD în industria prelucrătoare (de la 2 981 milioane euro în anul anterior), aceasta a continuat să atragă cel mai ridicat volum de investiții străine și în 2023.

În ceea ce privește celelalte sectoare de activitate, se observă că, spre deosebire de anul 2022, flux net de ISD atras de construcții și tranzacții imobiliare a devenit negativ, consemnând o diminuare drastică, de la 572 milioane euro (valoare care plasa acest sector pe locul patru în clasamentul activităților cu cele mai mari intrări de ISD în 2022) la -24 milioane euro. Declinul a survenit ca urmare a rezultatelor pozitive înregistrate în activitatea proprie, care au permis atât rambursarea datoriilor, cât și creditarea companiilor afiliate nerezidente, având ca efect reducerea necesității accesării instrumentelor de finanțare externă.

Grafic 4. Fluxul net de ISD detaliat pe principalele activități economice

Repartizarea componentelor fluxului net de ISD pe domenii de activitate (Tabelul 2 din Secțiunea statistică) evidențiază următoarele:

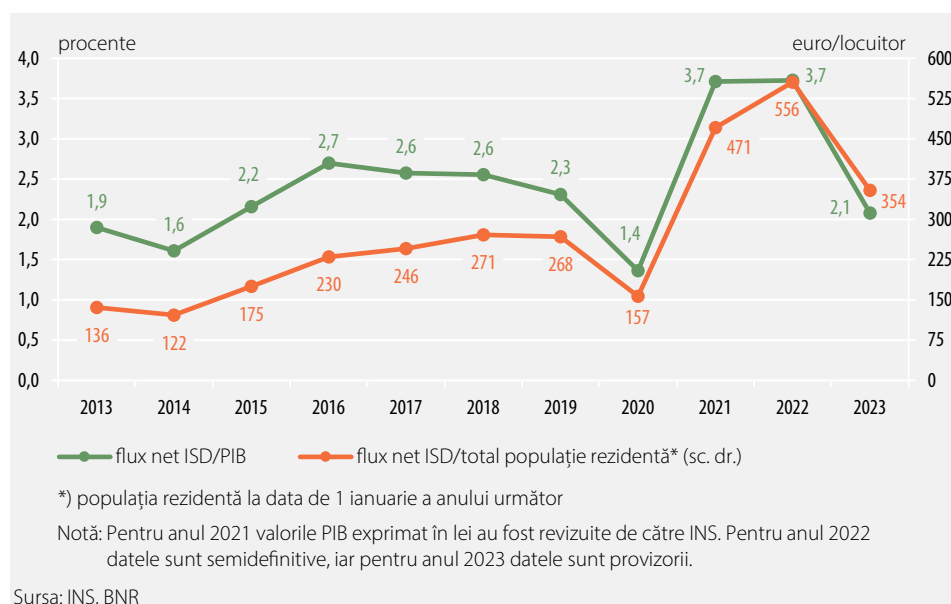
- cele mai mari aporturi la capital s-au înregistrat în sectorul construcții și tranzacții imobiliare (+1 060 milioane euro), urmat de industria prelucrătoare (+731 milioane euro) și tehnologia informației și comunicații (+317 milioane euro). Traectoria divergentă a componentelor fluxului ISD în sectorul construcții și tranzacții imobiliare subliniază atractivitatea acestui sector pentru noi investiții, în condițiile rambursării datoriilor către investitorii existenți (-1 299 milioane euro);
- volumul cel mai ridicat al profitului reinvestit s-a înregistrat în comerț (1 710 milioane euro), intermediere financiare și asigurări (1 654 milioane euro) și industrie (639 milioane euro);

- în ceea ce privește instrumentele de natura datoriei, numai două domenii de activitate au atras investiții străine directe semnificative sub această formă, respectiv industria (1 196 milioane euro, în special industria prelucrătoare 1 058 milioane euro) și intermediari financiare și asigurări, 207 milioane euro.

La nivel internațional, principalii indicatori privind globalizarea economiei rezidente, care permit realizarea de comparații prin intermediul ISD¹⁵, sunt calculați prin raportare la totalul populației¹⁶, respectiv ca pondere în produsul intern brut și reflectă contribuția capitalului străin la rezultatele macroeconomice obținute de țara-gazdă.

În termeni per capita, fluxul ISD a înregistrat valoarea de 354 euro/locuitor, marcând o scădere de 36,3 la sută față de 2022. Totodată, raportul flux ISD/PIB s-a diminuat până la 2,1 la sută, în scădere accentuată de la 3,5 la sută în anul 2022. Aceste evoluții negative se datorează scăderii abrupte a fluxului net de ISD, care a exercitat un impact pronunțat asupra celor doi indicatori, dar și avansului consemnat de PIB nominal exprimat în euro¹⁷ (+14,2 la sută) (Tabelul 4 din Secțiunea statistică).

Grafic 5. Evoluția fluxului net de ISD/PIB, respectiv a fluxului ISD/total populație rezidentă

¹⁵ *Manualul Benchmark Definition of FDI*, ediția a IV-a, elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Secțiunea 2.5.2. Indicatori ai globalizării legați de investițiile străine directe.

¹⁶ Populația rezidentă la data de 1 ianuarie a anului următor; pentru anul 2023, valoarea utilizată în calcule a fost de 19,06 milioane locuitori, aferentă datei de 1 ianuarie 2024. Sursa: datelor: Institutul Național de Statistică.

¹⁷ PIB nominal exprimat în lei, publicat de INS, a crescut în anul 2023 cu 14,6 la sută în raport cu anul 2022, până la valoarea de 1 605 591 milioane lei, în timp ce PIB nominal exprimat în euro a crescut cu 14,2 la sută. Seria de timp a PIB exprimat în euro a fost calculată pornind de la seria de timp a PIB exprimat în lei, utilizând cursul valutar mediu EUR/RON al perioadei de referință.

2. SOLDUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

La 31 decembrie 2023, soldul ISD în România a atins valoarea de 118 231 milioane euro¹⁸. Majorarea cu 9,6 la sută a indicatorului față de anul anterior s-a situat cu aproximativ 2 puncte procentuale peste avansul înregistrat în anul 2022. În structură, soldul ISD se prezintă astfel:

- capitaluri proprii (inclusiv profitul reinvestit acumulat) în valoare de 84 759 milioane euro, reprezentând 71,7 la sută din total;
- instrumente de natura datoriei în valoare de 33 472 milioane euro¹⁹, având o pondere de 28,3 la sută. Datele prezentate în Tabelul 1 relevă faptul că datoriile brute ale societăților ISD față de investitorii direcți și societățile din grupul din care fac parte, în valoare de 47 159 milioane euro, sunt formate în proporție de 73,93 la sută din datorii financiare, în timp ce, în cazul creanțelor societăților ISD asupra societăților din grup, în valoare de 13 687 milioane euro, ponderea majoritară este deținută de creanțele comerciale²⁰ (58,4 la sută din totalul creanțelor).

Tabel 1. Soldul ISD, principalele componente la 31 decembrie 2023 și modul de formare a acestora

		milioane euro			
		Soldul la sfârșitul anului 2022	Tranzacții	Alte modificări	Soldul la sfârșitul anului 2023
	Total	107 944	6 748	3 539	118 231
1.	Capitaluri proprii	76 570	6 996	1 193	84 759
2.	Instrumente de natura datoriei (a - b)	31 374	-248	2 346	33 472
a	Datorii	43 582	1 096	2 481	47 159
i	Datorii financiare	32 589	135	2 143	34 867
ii	Datorii comerciale	10 281	1 032	253	11 566
iii	Alte sume de plătit	713	-72	84	725
b	Creanțe	12 208	1 344	135	13 687
i	Creanțe financiare	4 464	992	66	5 522
ii	Creanțe comerciale	7 612	330	56	7 998
iii	Alte sume de primit	132	22	12	166

În dinamică, raportat la anul anterior, componentele soldului ISD au înregistrat evoluții asemănătoare. Astfel, capitalurile proprii au avut o creștere de 10,7 la sută, în timp ce soldul instrumentelor de natura datoriei s-a majorat în proporție de 6,7 la sută. Diferența dintre ritmul de creștere a celor două componente a determinat

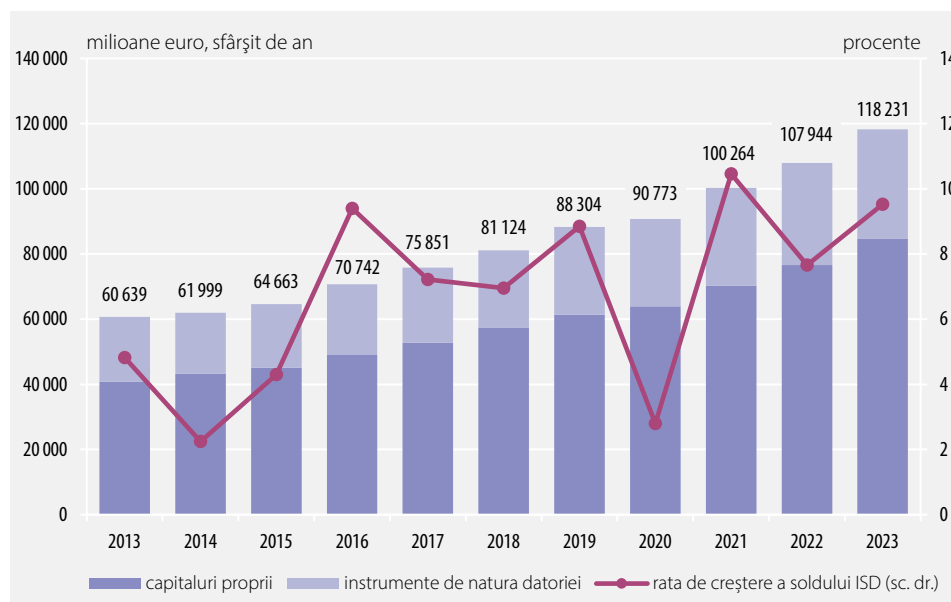
¹⁸ Acest rezultat a fost determinat prin adăugarea la soldul de la sfârșitul anului precedent a fluxului net de ISD, precum și a celorlalte componente care conduc la variația soldului, respectiv a diferențelor valorice pozitive/negative provenite din: reevaluările activelor exprimate în valută datorate modificării cursului de schimb, reevaluarea prețurilor unor imobilizări corporale, modificarea valorii de piață a întreprinderilor ISD listate, precum și din retratări contabile ale valorii diferitelor componente ale soldurilor inițiale, din corecții ale datelor din raportările statistice anterioare etc.

¹⁹ Soldul instrumentelor de natura datoriei este determinat ca diferență între soldul datoriilor întreprinderilor ISD față de investitorii străini direcți, inclusiv față de societățile nerezidente din grup, și soldul creanțelor întreprinderilor ISD asupra investitorilor străini direcți și a societăților nerezidente din grup.

²⁰ Inclusiv avansuri comerciale

o creștere ușoară a ponderii capitalurilor proprii în soldul total al ISD (+0,75 puncte procentuale) în defavoarea instrumentelor de natura datoriei.

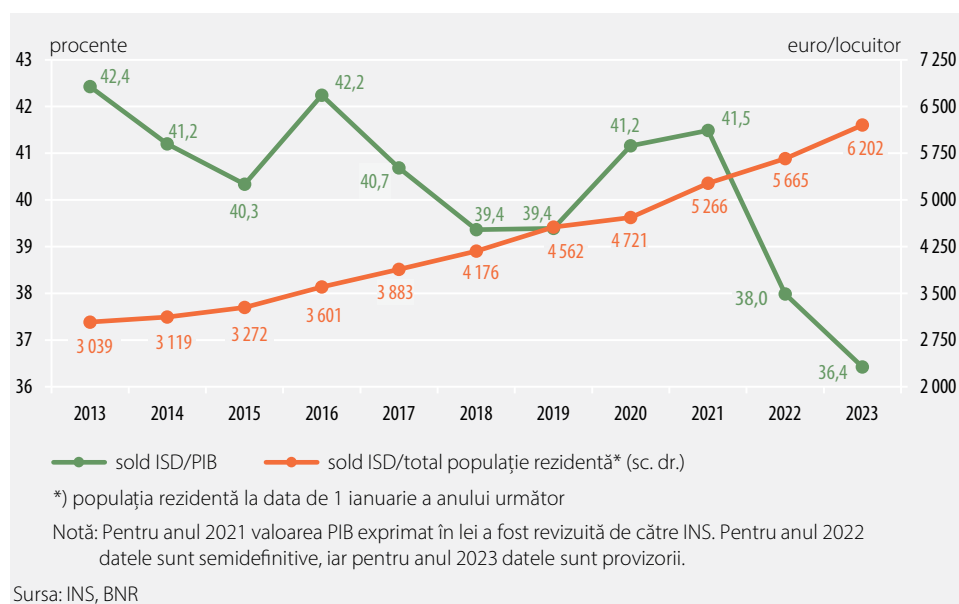
Grafic 6. Evoluția componentelor soldului ISD în perioada 2013-2023

În anul 2023, soldul ISD raportat la produsul intern brut a înregistrat valoarea de 36,4 la sută, marcând o diminuare de 1,6 puncte procentuale comparativ cu anul precedent, în contextul creșterii relative mai accelerate a PIB nominal exprimat în euro (+14,2 la sută comparativ cu anul 2022), față de avansul soldului ISD (+9,5 la sută).

Raportat la totalul populației rezidente, soldul ISD a consemnat valoarea de 6 202 euro/locuitor, în creștere cu 537 euro față de anul 2022 (+9,4 la sută).

Grafic 7. Evoluția soldului ISD/PIB, respectiv a soldului ISD/total populație rezidentă

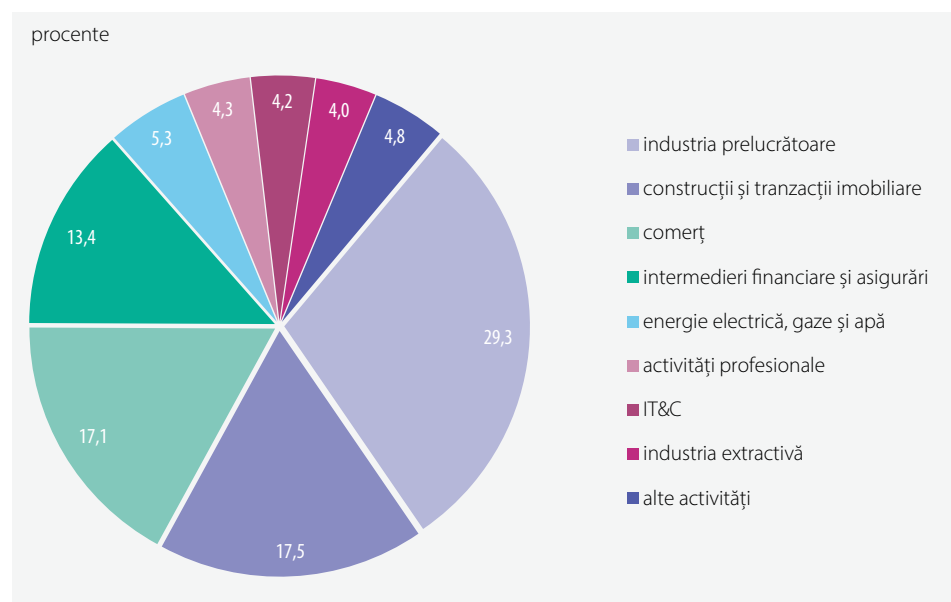

În perioada 2013-2023 indicatorul sold ISD/locuitor a avut o evoluție constant crescătoare, stimulată de majorarea anuală a soldului ISD în contextul unei populații rezidente în scădere (Tabelul 4 din Secțiunea statistică). Creșterea modestă din ultimii doi ani (aproximativ 26 000 de locuitori a populației rezidente) nu a influențat această tendință. În ceea ce privește indicatorul sold ISD/PIB, acesta a manifestat o evoluție oscilantă, determinată de rata de creștere diferită a soldului ISD comparativ cu cea a PIB nominal exprimat în euro. Astfel, deși soldul ISD a înregistrat maximul istoric în anul 2023, ponderea acestuia în PIB se situează la valoarea minimă din perioada analizată.

2.1. Repartizarea soldului ISD pe principalele activități economice²¹

Din perspectiva repartizării pe activități economice, 86,7 la sută din soldul total al ISD este concentrat în patru sectoare de activitate: industrie (38,6 la sută din soldul ISD) – cu precădere în industria prelucrătoare (29,3 la sută), construcții și tranzacții imobiliare (17,5 la sută), comerț (17,1 la sută) și intermediari financiare și asigurări (13,4 la sută).

Grafic 8. Contribuția sectoarelor de activitate la soldul ISD la 31 decembrie 2023

Comparativ cu anul 2022:

- soldul ISD a continuat să înregistreze creșteri importante în cele patru sectoare de activitate prezentate mai sus: în industrie soldul ISD s-a majorat cu 3 515 milioane euro, în construcții și tranzacții imobiliare cu 2 130 milioane euro, în comerț cu 1 085 milioane euro, iar în intermediari financiare și asigurări cu 1 577 milioane euro;
- ierarhia domeniilor de activitate care concentrează cele mai mari valori ale soldului ISD s-a modificat, ramura construcții și tranzacții imobiliare devansând sectorul

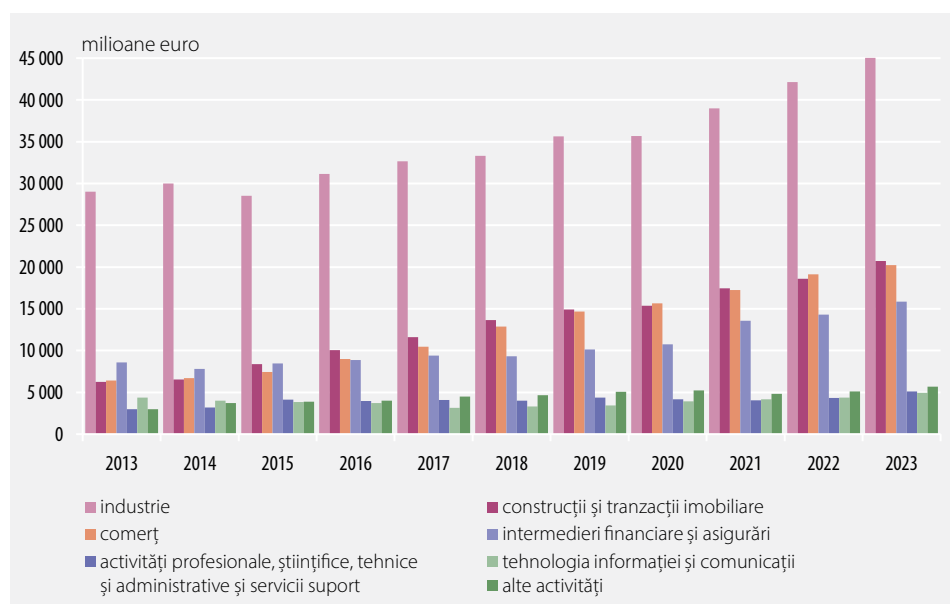
²¹ Repartizarea pe activități economice s-a realizat în funcție de obiectul principal de activitate al întreprinderilor ISD, potrivit CAEN Rev.2.

comerț. Creșterea soldului ISD în construcții și tranzacții imobiliare, în condițiile unui flux de ISD negativ pentru acest sector, s-a datorat în special reevaluărilor contabile pozitive ale imobilizărilor corporale deținute de societățile ISD din domeniu;

- industria și comerțul au consemnat diminuări ale ponderii deținute în soldul total al ISD de -0,4 puncte procentuale, respectiv, -0,6 puncte procentuale, în special pe seama creșterii ponderii deținute de sectoarele construcții și tranzacții imobiliare (0,3 puncte procentuale) și intermediari financiare și asigurări (0,2 puncte procentuale) (Tabelul 7 din Secțiunea statistică);
- sectorul *tradables*²² s-a majorat pentru prima dată în ultimii 10 ani, ajungând la nivelul de 50,5 la sută din total sold ISD, comparativ cu 50,3 la sută în anul 2022, și a determinat, în mod corespunzător, diminuarea ponderii sectorului *non-tradables*²³.

În intervalul 2013-2023, cele patru sectoare care dețin ponderea majoritară în soldul ISD au contribuit cu 90,7 la sută la creșterea totală a acestuia. În valoare absolută, industria a consemnat o creștere de 16 653 milioane euro (cu 57,4 la sută mai mult față de 31 decembrie 2013), comerțul, 13 819 milioane euro, construcții și tranzacții imobiliare, 14 448 milioane euro (ambele ramuri înregistrând o creștere de peste 3 ori) și intermediari financiare și asigurări, 7 298 milioane euro (+85,2 la sută).

Grafic 9. Evoluția soldului ISD detaliat pe sectoare de activitate în perioada 2013-2023

În cadrul industriei, se remarcă un reviriment al investițiilor în domeniul energie electrică, gaze și apă, al cărui sold ISD a înregistrat al doilea an consecutiv de creștere cu două cifre (+14,7 la sută în anul 2022, respectiv 11,3 la sută în 2023), după soldul

²² Sectorul *tradables* (comercializabile) include următoarele activități generatoare de producție pentru export: agricultură, industrie, activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport, tehnologia informației și comunicații, transporturi.

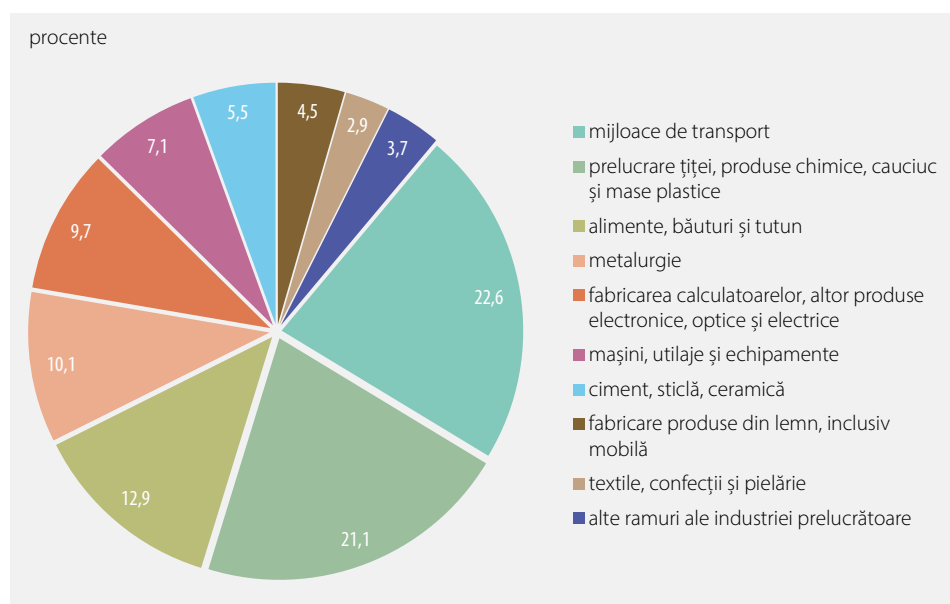
²³ Sectorul *non-tradables* (necomercializabile) include activitățile care, în general, nu generează producție pentru export, respectiv: comerț, construcții și tranzacții imobiliare, intermediari financiare și asigurări, hoteluri și restaurante și alte asemenea.

ISD minim al ultimilor 10 ani consemnat în anul 2021. Această creștere se datorează în special noilor facilități fiscale și schemelor de ajutor de stat din domeniul energiei regenerabile²⁴, lansate începând cu anul 2022, care au atras un interes semnificativ din partea investitorilor străini.

În ceea ce privește ponderea majoritară a investițiilor din industrie, 75,9 la sută din soldul total este deținut de industria prelucrătoare. Distribuția acestuia pe componente evidențiază faptul că industria mijloacelor de transport deține cea mai mare pondere în totalul investițiilor destinate industriei prelucrătoare (22,6 la sută), urmată de sectorul prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice (21,1 la sută), alimente, băuturi și tutun (12,9 la sută) și metalurgie (10,1 la sută) (Tabelul 7 din Secțiunea statistică).

Comparativ cu anul anterior, se observă o menținere a ierarhiei primelor patru domenii, dar cu unele variații în contribuțiile acestora la soldul industriei prelucrătoare. Ramura alimente, băuturi și tutun și-a majorat aportul cu 0,7 puncte procentuale, iar industria mijloacelor de transport cu 0,4 puncte procentuale. Sectorul prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice și-a menținut contribuția neschimbată, în timp ce metalurgia a consemnat o scădere de 0,3 puncte procentuale.

Grafic 10. Contribuția principalelor ramuri de activitate la formarea soldului ISD înregistrat de industria prelucrătoare

Caseta 1. ISD și riscurile climatice

Schimbările climatice afectează activitatea economică în general, cu implicații asupra stabilității financiare. Modificările climei determină fenomene meteorologice extreme mai frecvente sau mai severe, cum ar fi inundațiile, seceta și furtunile, și pot conduce la o degradare mai rapidă a naturii și a ecosistemelor de care depinde activitatea umană.

²⁴ OUG nr. 112/2022, diverse apeluri lansate pentru programe finanțate din Fondul pentru modernizare gestionat de Ministerul Energiei, *startup projects* etc

Degradarea naturii poate avea mai multe cauze și poate fi cronică (din cauza schimbărilor climatice sau a poluării) sau acută (ca urmare a unor șocuri asupra naturii de tipul incendiilor forestiere, scurgerilor de petrol, dăunătorilor)²⁵. De asemenea, este probabil ca declinul biodiversității și degradarea ecosistemelor naturale să amplifice riscurile legate de schimbările climatice²⁶. Activitatea întreprinderilor ISD, ca parte integrantă a economiilor țărilor-gazdă, este influențată în mod direct de aceste fenomene. Preocuparea privind implicațiile riscurilor climatice asupra ISD se manifestă în contextul european mai amplu de gestionare și monitorizare a riscurilor fizice legate de schimbările climatice, în principal riscurile de inundații, secetă și temperaturi ridicate.

Analiza efectelor climatice reprezintă una dintre componentele-cheie ale evaluării ESG (mediu, social și de guvernanta), generatoare de schimbări organizaționale, datorită factorilor implicați, cum ar fi cerințe de reglementare, reputația companiilor și evoluția așteptărilor legate de acestea, creșterea frecvenței, respectiv severității evenimentelor meteorologice și de mediu extreme, precum și prin prisma recunoașterii factorilor de risc climatic ca factori determinanți ai activităților economice²⁷.

În acest context, prezintă importanță monitorizarea riscurilor induse de schimbările climatice asupra investițiilor străine directe în România.

Având la bază preocupările internaționale cu privire la influența schimbărilor climatice asupra mediului economic, BNR a realizat o asociere între activitățile economice ale societăților rezidente și principalele riscuri fizice²⁸ la care sunt expuse acestea (riscul de inundații, de secetă și de temperaturi ridicate)²⁹.

Repartizarea fluxurilor și soldurilor ISD în România, pe domenii de activitate economică expuse la riscuri climatice de natură fizică, identificate pentru anii 2022 și 2023, a reliefat următoarele:

	milioane euro			
	2022		2023	
	Flux net	Sold	Flux net	Sold
Total ISD, <i>din care:</i>	10 587	107 944	6 748	118 231
Total ISD în domenii de activitate expuse riscurilor fizice, <i>din care:</i>	3 846	44 942	2 679	48 032
- expuse riscurilor de inundații	3 155	34 273	2 443	36 452
- expuse riscurilor de inundații și de secetă*	160	2 198	94	2 459
- expuse riscurilor de temperaturi ridicate	531	8 471	142	9 121

*) include domeniile de activitate expuse atât riscului de secetă, cât și riscului combinat de inundații și de secetă

²⁵ Rețeaua pentru ecologizarea serviciilor financiare (NGFS): <https://www.ngfs.net/sites/default/files/medias/documents/ngfs-conceptual-framework-nature-risks.pdf>

²⁶ https://www.ecb.europa.eu/ecb/climate/managing_mitigating_climatel_risk/html/index.ro.html

²⁷ Physical risk modeling (deloitte.com)

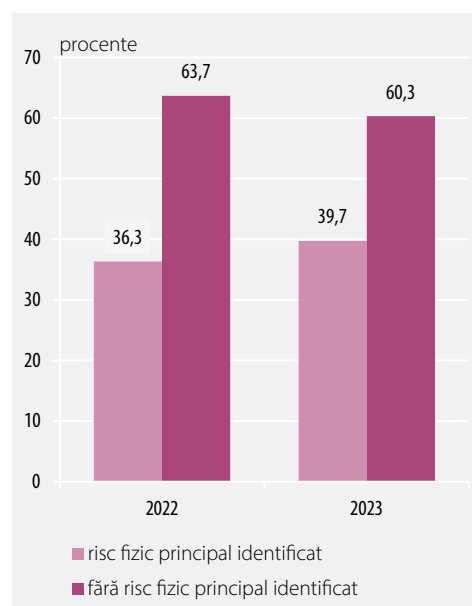
²⁸ Principalele domenii cu risc de inundații sunt industria alimentară, fabricarea băuturilor ș.a.m.d; pentru risc de secetă: captarea, tratarea și distribuția apei; pentru risc de inundații și risc de secetă: agricultură, vânătoare și servicii anexe, silvicultură și exploatare forestieră, pescuitul și acvacultura; pentru risc de temperaturi ridicate: construcții de clădiri, lucrări de geniu civil, lucrări speciale de construcții. Lista completă a domeniilor se regăsește în publicația Tablou de monitorizare a riscurilor climatice asupra sectorului bancar din România, Anexa 2, disponibil la adresa: <https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=31565>

²⁹ Activitățile economice ale societăților rezidente au fost identificate prin codul CAEN Rev.2 al activității principale a acestora, la nivel de diviziune

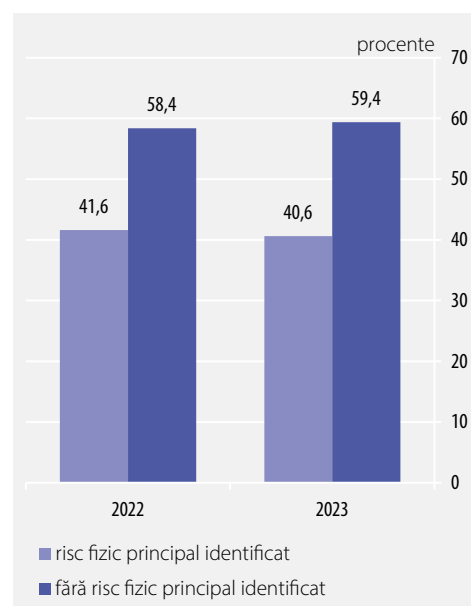
Peste 40 la sută din soldul total ISD la sfârșitul anului 2023 a fost investit în sectoare economice expuse riscurilor fizice asociate schimbărilor climatice, un nivel apropiat fiind identificat și în cazul fluxurilor ISD. În dinamică, acest flux de ISD a crescut de la 36,3 la sută la 39,7 la sută, deși în valori absolute a înregistrat o diminuare de 1 167 milioane euro.

Totodată, soldul ISD în aceste sectoare economice a înregistrat o evoluție inversă, scăzând cu 1 la sută în anul 2023, în condițiile creșterii valorii absolute a acestuia de la 44 942 milioane euro în 2022 la 48 032 milioane euro.

Grafic A. Concentrarea fluxului ISD în domenii de activitate expuse riscurilor fizice

Grafic B. Concentrarea soldului ISD în domenii de activitate expuse riscurilor fizice

Din această perspectivă, se pot constata o acceptare și o asumare de către investitorii străini direcți a expunerilor la riscurile climatice ale activităților economice în care au investit.

2.2. Repartizarea teritorială a soldului ISD

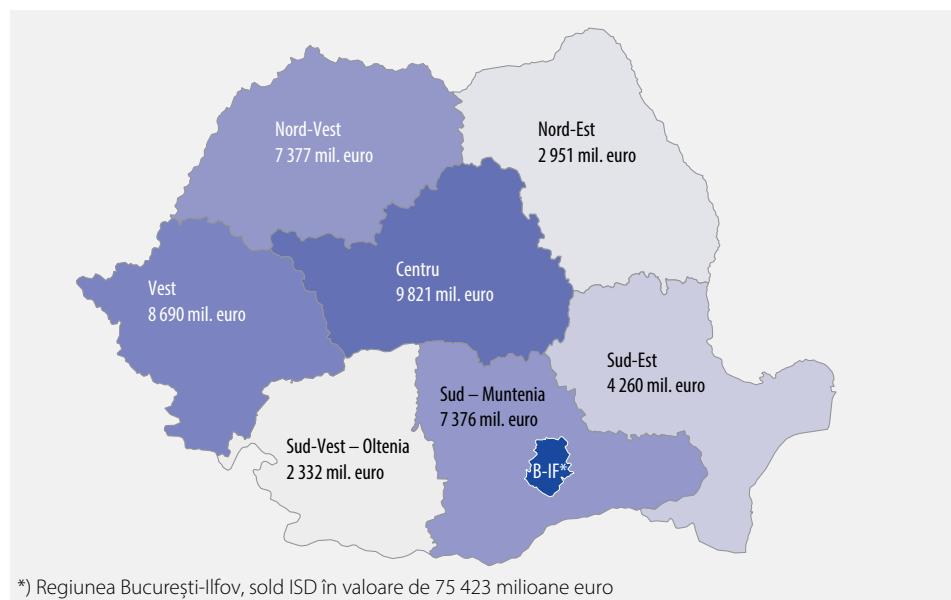
2.2.1. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare³⁰

La sfârșitul anului 2023, soldul ISD a continuat să fie concentrat în regiunea de dezvoltare BUCUREȘTI-ILFOV (63,8 la sută din total), urmată de regiunea CENTRU cu o contribuție de 8,3 la sută din total și regiunea VEST, cu 7,4 la sută. În contrast, nivelurile cele mai scăzute ale investițiilor străine au fost înregistrate de regiunile NORD-EST (2,5 la sută) și SUD-VEST – OLTENIA (2,0 la sută).

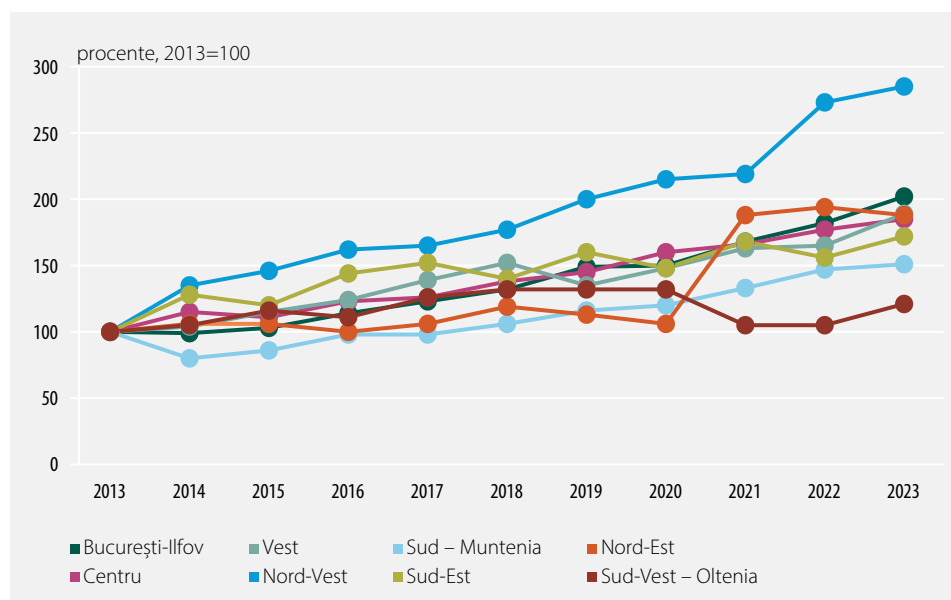
³⁰ ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor ISD, care nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Pentru prima oară în ultimii 10 ani, regiunea NORD-VEST (7 377 milioane euro) a înregistrat un sold ISD mai mare față de regiunea SUD-MUNTENIA (7 376 milioane euro) (Tabelul 8 din Secțiunea statistică).

Grafic 11. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a soldului total ISD

Grafic 12. Ritmul de creștere a soldului ISD pe regiuni de dezvoltare în perioada 2014-2023, comparativ cu anul 2013

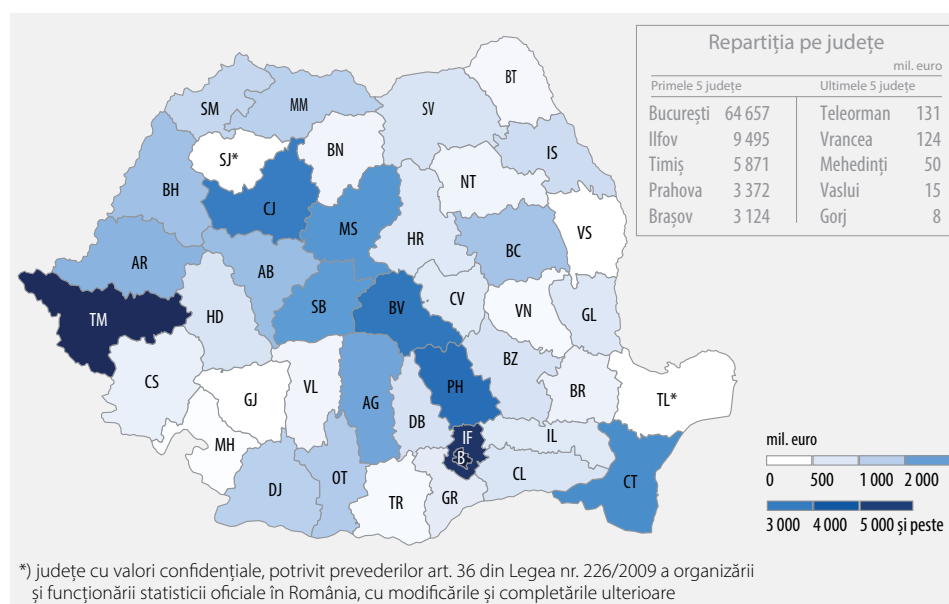

2.2.2. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice

În cadrul cercetării statistice pentru determinarea ISD, au fost cercetate exhaustiv întreprinderile ISD având cel puțin 20 de salariați, precum și întreprinderile considerate atipice³¹. Acestea dețin o pondere de 97,7 la sută din soldul total ISD³², în creștere cu 0,1 puncte procentuale în raport cu anul trecut. În valoare absolută, soldul ISD în aceste întreprinderi a înregistrat valoarea de 115 496 milioane euro, mai mare cu 10 156 milioane euro față de anul 2022.

Distribuția pe județe a ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice relevă faptul că Municipiul București a atras cel mai mare volum de ISD, totalizând 64 657 milioane euro la sfârșitul anului 2023 (56,0 la sută din soldul ISD în aceste categorii de întreprinderi), urmat de județele Ilfov (9 495 milioane euro), Timiș (5 871 milioane euro), Prahova (3 372 milioane euro), Brașov (3 124 milioane euro) și Cluj (2 906 milioane euro).

Grafic 13. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice

Comparativ cu anul 2022, primele patru județe și-au menținut poziția în clasament, în timp ce județul Brașov a devansat județul Cluj, revenind astfel la configurația din 2021. Cea mai mare creștere relativă a soldului ISD în ultimul an (+150,0 la sută) s-a înregistrat în județul Mehedinți, în timp ce scăderea cea mai accentuată a revenit

³¹ Întreprinderile ISD având sub 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de peste 30 de milioane lei sau care au atras credite pe termen lung de la investitori străini direcți sau de la companii nerezidente din grupul acestora în valoare de minimum 15 milioane lei, precum și cele pentru care există informații că înregistrează fluxuri/solduri ISD semnificative. A se vedea precizările privind eșantionul cercetării statistice de la finalul lucrării

³² Restul societăților din baza de sondaj au fost cercetate prin eșantionare, selecția realizându-se la nivelul regiunilor de dezvoltare; din această cauză, rezultatele obținute de la aceste societăți sunt reprezentative numai la nivel național și la nivelul regiunilor de dezvoltare. Mai multe detalii se regăsesc în Secțiunea Aspecte privind cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe.

județului Vaslui (-51,6 la sută). Prin aceste evoluții cele două județe au făcut schimb de locuri în clasamentul județelor cu celor mai mici investiții străine directe, ocupând pozițiile doi și trei, după județul Gorj.

În perioada 2013-2023, soldul ISD a avut o evoluție neuniformă la nivelul județelor. Astfel, 15 județe au înregistrat un ritm de creștere a soldului ISD superior mediei naționale de 101,1 la sută, în timp ce 27 de județe s-au situat sub această medie (cinci dintre ele înregistrând scăderi ale investițiilor străine directe). Județul Maramureș a consemnat cel mai mare avans, soldul investițiilor crescând de aproximativ 28 de ori, de la 34 milioane euro la finele anului 2013 la 971 milioane euro în 2023. Acesta este urmat de Bacău, cu o majorare de 7,6 ori (+1 092 milioane euro), Covasna cu un avans de 4,8 ori (339 milioane euro) și Harghita, al cărei sold a crescut de peste 4 ori (+351 milioane euro). În valoare absolută, în perioada analizată, investiții străine directe peste pragul de 1 miliard de euro au fost atrase de nouă județe, pe primul loc situându-se Municipiul București (+32 552 milioane euro, ritm de creștere de +101,4 la sută, valoare superioară mediei naționale), Ilfov (6 460 milioane euro, +212,9 la sută) și Timiș (+2 895 milioane euro, ritm de creștere de 97,3 la sută, inferior mediei naționale). Prin aceste creșteri, la sfârșitul anului 2023, un număr de 15 județe au înregistrat un sold ISD de cel puțin 1 000 milioane euro (Tabelul 9 din Secțiunea statistică).

2.3. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD

2.3.1. Repartizarea pe baza principiului țara investitorului final

La 31 decembrie 2023, Germania a reprezentat cel mai mare investitor străin în economia românească, menținându-și poziția din perioada anterioară. Entitățile rezidente în această țară dețin, atât în mod direct, cât și prin intermediul filialelor și sucursalelor firmelor germane din țări intermediare, investiții de 17 100 milioane euro (14,5 la sută din soldul total al ISD, în scădere cu 0,5 puncte procentuale față de 2022). Clasamentul țărilor investitorilor finali este continuat de Austria (11,7 la sută), Franța (11,0 la sută), Statele Unite ale Americii (7,0 la sută), Țările de Jos (5,8 la sută) și Italia (5,4 la sută), fiecare dintre aceste țări înregistrând un sold ISD de peste 5 000 milioane euro (Tabelul 10 din Secțiunea statistică). Comparativ cu anul precedent, se observă o repoziționare a Statelor Unite ale Americii pe locul patru, în detrimentul Italiei, după o creștere a soldului ISD cu 13,0 la sută. În cazul Italiei, aceasta și-a redus expunerea pe România cu 1 964 milioane euro (-23,4 la sută) în special ca urmare a vânzării unor active către alți investitori străini. Prezența acestor fluctuații indică adaptări în strategiile investiționale ale grupurilor multinaționale, reflectând, concomitent, evoluțiile economice specifice fiecărei țări partenere³³.

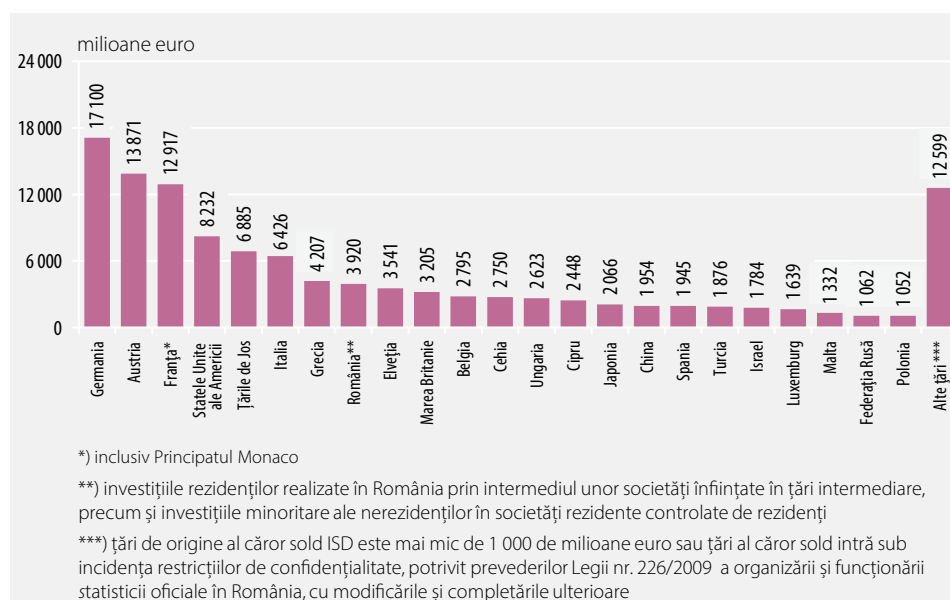
Grupul celor șase țări analizate contribuie în proporție de 55,3 la sută la soldul total al ISD, în timp ce primele 10 țări, care controlează fiecare investiții de peste 3 000 milioane euro, au cumulat 67,9 la sută din totalul aceluiași indicator, reliefând gradul ridicat de concentrare a investițiilor.

³³ Li, B., Shi, Z., & Guo, W., "The global foreign direct investment network: evolution and influencing factors", *Kybernetes*, 2022.

România se încadrează în categoria țărilor de rezidență ale investitorilor finali care înregistrează un volum semnificativ de ISD, consemnând un sold total de 3 920 milioane euro. Acest rezultat se datorează atât investițiilor străine directe efectuate de rezidenți în România prin intermediul filialelor înregistrate în străinătate (fenomenul de *round tripping*³⁴, a se vedea Caseta 2 din Secțiunea 7), cât și metodologiei specifice adoptate la elaborarea acestor statistici (abordarea bazată pe control)³⁵.

Țările membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și partenerii-cheie ai acestora³⁶ cumulează 87,0 la sută din soldul total ISD.

Grafic 14. Repartizarea pe țări de origine a soldului total ISD la 31 decembrie 2023, potrivit principiului țara investitorului final

2.3.2. Repartizarea pe baza principiului țara investitorului imediat

La 31 decembrie 2023, principalele țări prin care capitalul străin a intrat în România sunt: Țările de Jos (20,5 la sută din soldul total al ISD), Germania (12,6 la sută), Austria (12,4 la sută), Franța (7,3 la sută), Cipru (6,8 la sută) și Italia (5,6 la sută). Repartizarea a fost realizată în funcție de țara de rezidență a deținătorului direct a cel puțin 10 la sută din capitalul social al întreprinderilor ISD din România.

Majoritatea investițiilor străine directe provin din țările membre ale Uniunii Europene (86,4 la sută), în special din zona euro. În ceea ce privește investițiile realizate de țări

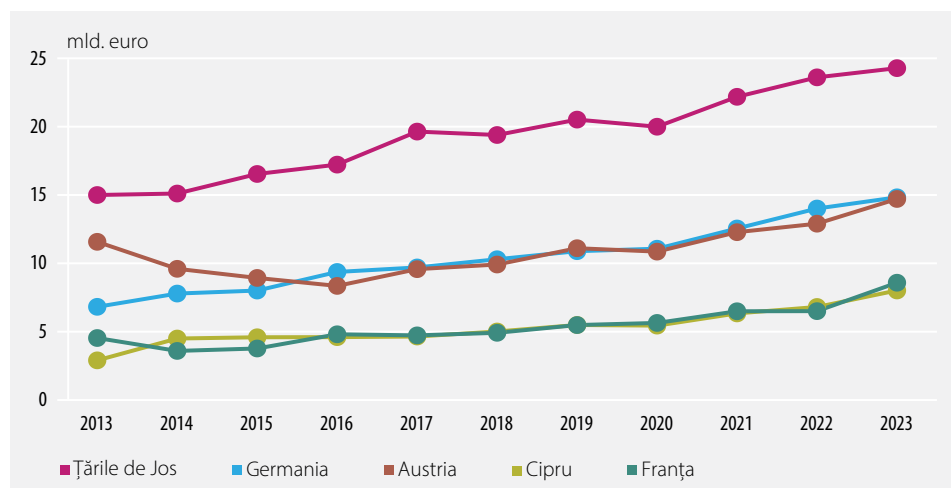
³⁴ *Round tripping* – direcționarea în străinătate a unor fonduri locale și reîntoarcerea ulterioară a acestora în economia rezidentă sub formă de investiții străine directe

³⁵ Potrivit abordării bazate pe control, investiția străină într-o entitate rezidentă este atribuită în totalitate investitorului care exercită controlul asupra entității. În situația societăților ISD în cadrul cărora investitorii străini nu exercită controlul, deținând mai puțin de 50 la sută din drepturile de vot, volumul investiției străine este atribuit în integralitate României, aceasta fiind țara investitorului majoritar.

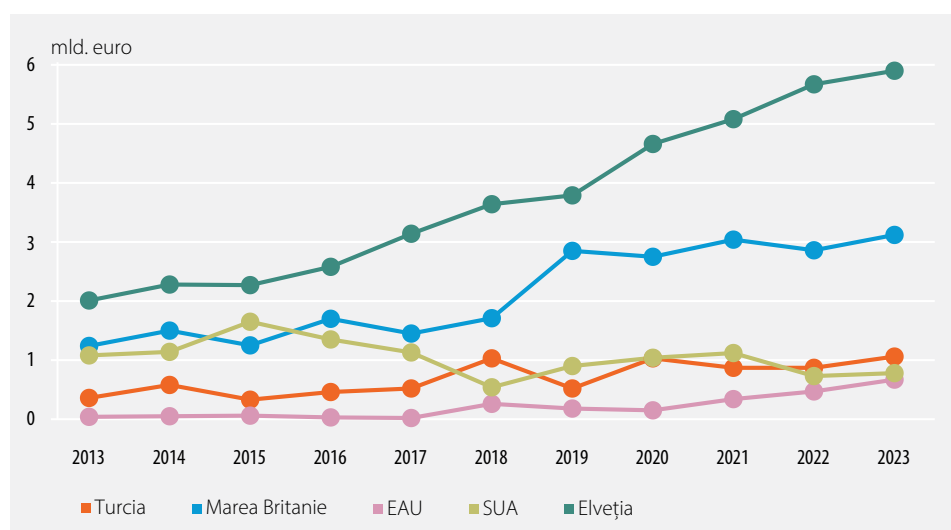
³⁶ Brazilia, China, India, Indonezia și Africa de Sud; OCDE, *Global relations, Key partners*, 2023b

din afara Uniunii Europene, principalele țări partenere au fost Elveția, Marea Britanie, Turcia, Emiratele Arabe Unite și Statele Unite ale Americii.

Grafic 15. Evoluția soldului ISD din principalele țări partenere din Uniunea Europeană

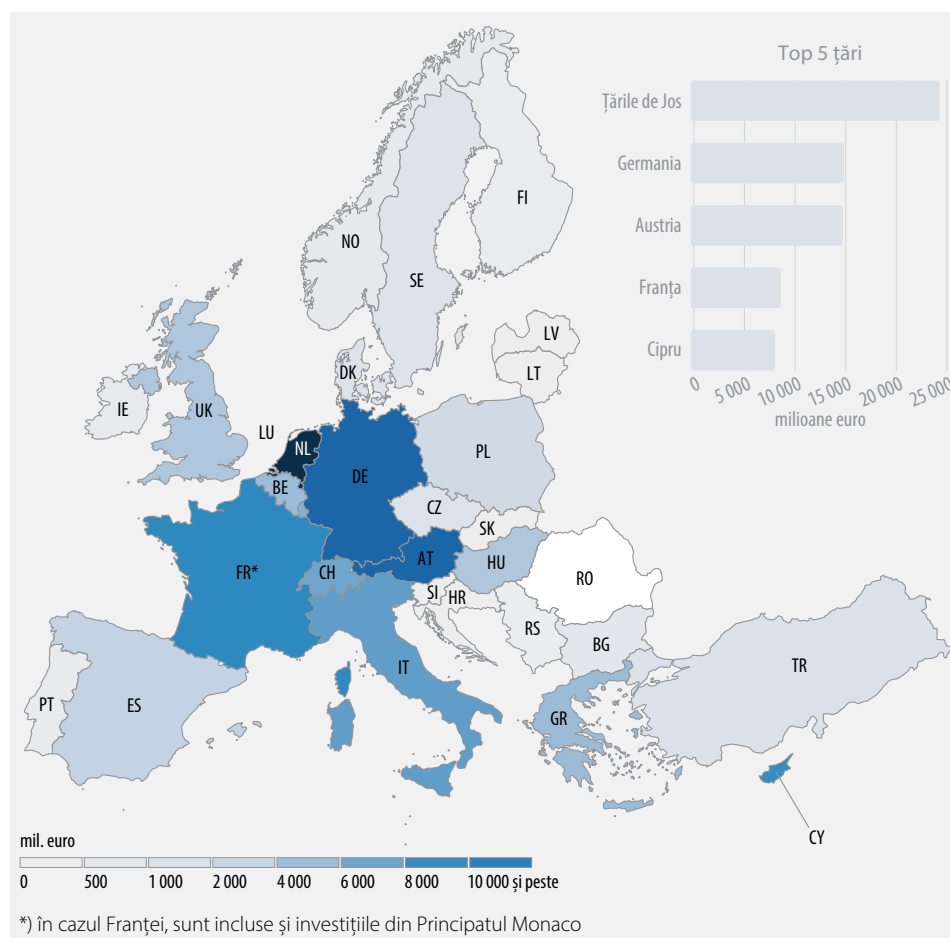

Grafic 16. Evoluția soldului ISD din principalele țări partenere din afara Uniunii Europene

Clasamentul primelor 12 țări, fiecare cu investiții de peste 3 000 milioane euro, a înregistrat unele modificări în raport cu anul anterior. Astfel, Grecia a intrat pe poziția a noua, după o creștere a investițiilor de 2 851 milioane euro (+239,0 la sută), în special datorită achiziției unor active de la alți parteneri străini, în timp ce Italia a coborât două poziții, de pe patru pe șase, prin scăderea soldului ISD cu 1 524 milioane euro (-18,7 la sută).

Grafic 17. Repartizarea pe țări de origine a soldului total al ISD la 31 decembrie 2023, potrivit principiului țara investitorului imediat

În ceea ce privește evoluția soldului ISD în perioada 2013-2023, Țările de Jos și-au menținut prima poziție în permanență, locul doi fiind ocupat alternativ de Germania și Austria.

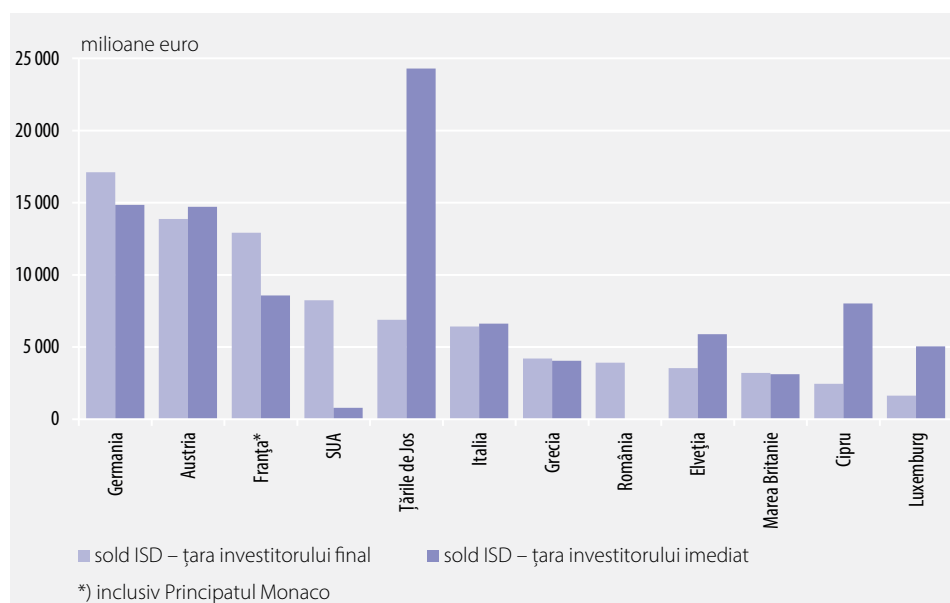
Similar repartizării soldului ISD pe țări de origine a investitorului final, și în cazul detalierii în funcție de țara investitorului imediat se remarcă un grad ridicat de concentrare a investițiilor, grupul primelor șase țări contribuind cu aproape două treimi (65,2 la sută, în scădere de la 66,7 la sută) la totalul soldului ISD. Totodată, 16 țări au investit cel puțin 1 miliard de euro fiecare (Turcia, pentru prima dată, alături de 15 țări care au înregistrat și anul trecut investiții de peste 1 miliard de euro), cumulând peste 91,5 la sută din totalul soldului ISD (Tabelul 11 din Secțiunea statistică).

2.3.3. Analiza fluxurilor ISD investite de țările partenere

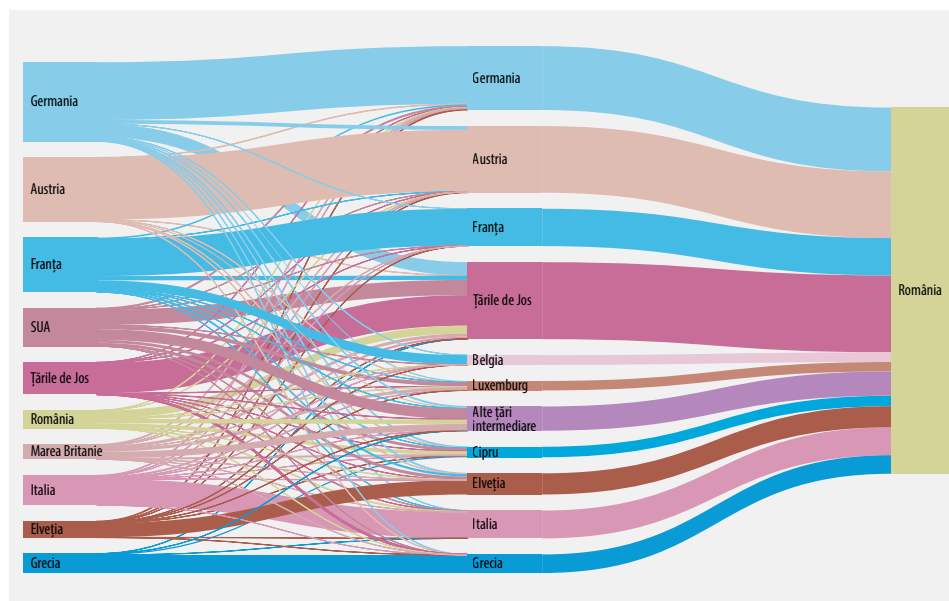
La nivelul grupurilor multinaționale, după finalizarea deciziei de investire într-o anumită țară, direcționarea fluxurilor financiare către economia-gazdă, necesare realizării investițiilor, depinde de o serie de elemente interne acestora: sursa de proveniență a fondurilor, locația instituției financiare din cadrul grupului care gestionează fluxurile financiare, minimizarea sarcinii fiscale globale etc. Astfel, fluxurile ISD sunt adesea redirectionate de către grupurile multinaționale prin țări diferite de țara de origine. Aceasta duce la crearea unor lanțuri investiționale extinse, prin care fondurile pot tranzita multiple țări intermediare înainte de a ajunge la destinația lor finală. Din analiza încrucișată a datelor referitoare la țările de proveniență a investitorilor care au investit în România și cele referitoare la țările de proveniență a societăților prin care s-au realizat aceste investiții au rezultat următoarele:

- investitorii care au folosit țări intermediare pentru a investi în România provin, în principal, din Statele Unite ale Americii, România, Franța și Germania;
- principalele țări intermediare utilizate de investitorii străini pentru a investi în România sunt Țările de Jos, Cipru, Luxemburg și Elveția.

Grafic 18. Prezentare comparativă a repartizării soldului ISD în funcție de țara investitorului final și țara investitorului imediat la sfârșitul anului 2023

Grafic 19. Soldul ISD al principalelor 10 țări de proveniență a investitorilor finali și țările intermediare prin care au investit

3. VENITURILE REALIZATE DIN INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

În anul 2023, veniturile nete realizate de investitorii străini direcți în România au totalizat 11 865 milioane euro, în scădere cu 6,7 la sută față de anul 2022. Detalierea acestui indicator pe componente relevă faptul că:

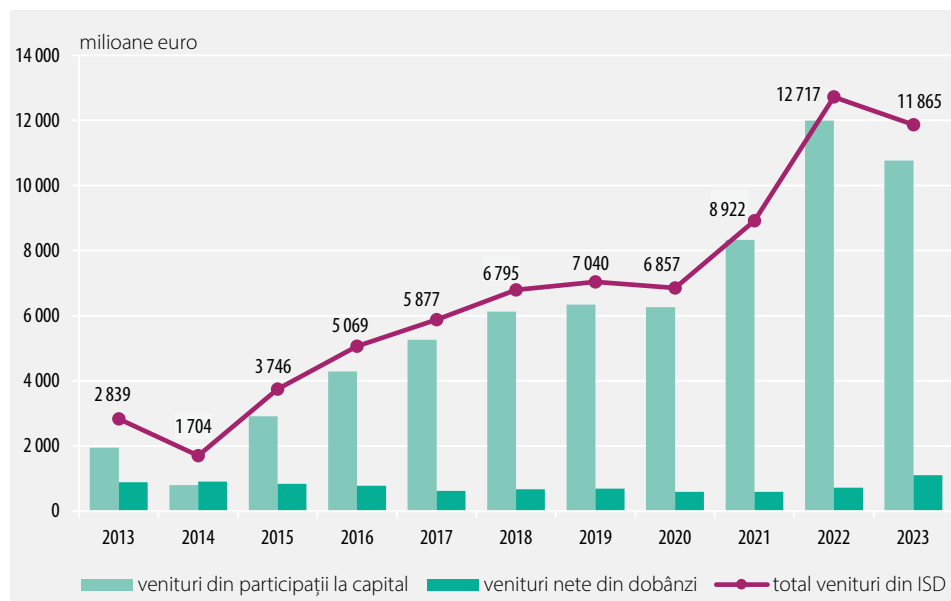
- veniturile nete provenite din participații la capitalurile proprii au înregistrat valoarea de 10 764 milioane euro, în scădere cu 10,3 la sută comparativ cu anul 2022, în special datorită diminuării profiturilor firmelor din domeniul energiei, pe fondul diminuării șocului indus pe această piață de războiul din Ucraina; deși în scădere față de anul anterior, veniturile nete din participații sunt cu 29,2 la sută mai mari decât în anul 2021 și cu 69,6 la sută față de anul 2019, indicând faptul că perioada de pandemie și evenimentele geopolitice din ultimii ani au dus la restructurarea multor societăți ISD, cu efecte benefice asupra rezultatelor financiare ale acestora;
- veniturile nete rezultate din dobânzi și-au continuat creșterea, ajungând la valoarea de 1 101 milioane euro (+53,3 la sută), susținute de menținerea ratelor dobânzii la nivel global la maximele ultimilor ani în principalele țări de proveniență a capitalurilor, în special în zona euro³⁷ (Tabelul 12 din Secțiunea statistică).

Analiza seriilor de date privind veniturile din ISD realizate de nerezidenți și fluxul net de ISD în perioada 2013-2023 evidențiază faptul că în ultimul an s-a înregistrat cea mai mare diferență între cei doi indicatori (5 117 milioane euro), de 2,4 ori

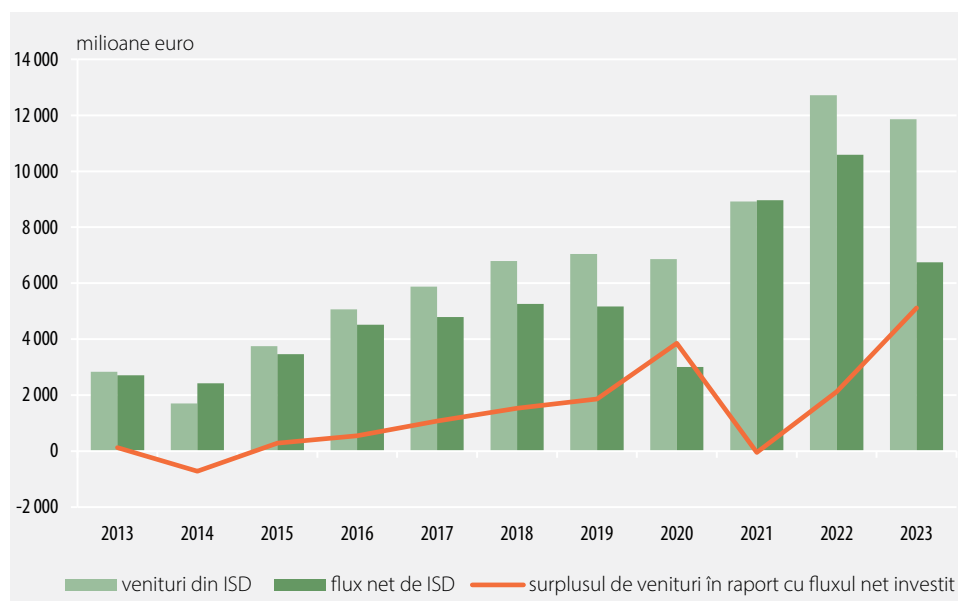
³⁷ Menținerea dobânzilor la niveluri înalte face parte dintr-un efort mai amplu de combatere a inflației ridicate, determinată de o combinație de perturbări în lanțurile de aprovizionare și de șocuri ale prețurilor la energie (Banca Centrală Europeană, Monetary policy decisions, 2023, <https://www.ecb.europa.eu/press/govcdec/mopo/html/index.en.html>)

mai mult comparativ cu anul 2022. Scăderea investițiilor în raport cu veniturile obținute evidențiază faptul că societățile ISD reinvestesc profiturile obținute într-un procent mai redus în țară, diferența fiind transferată nerezidenților. Acest comportament afectează ponderea fluxului ISD în finanțarea contului curent, România fiind nevoită să identifice alte surse de finanțare, cu impact asupra datoriei externe.

Grafic 20. Evoluția componentelor veniturilor din ISD realizate de nerezidenți

Grafic 21. Evoluția veniturilor din ISD, a fluxului net de ISD și a surplusului de venituri în raport cu fluxul net

4. TIPURI DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Potrivit prevederilor metodologice internaționale³⁸, fluxurile ISD într-o societate pot fi clasificate, în funcție de scopul pentru care au fost investite, în următoarele categorii: (i) investiții destinate înființării de noi întreprinderi, denumite investiții *greenfield*; (ii) investiții orientate către fuziunea sau achiziționarea cu o entitate rezidentă existentă (*mergers and acquisitions* – M&A); (iii) investiții ce vizează dezvoltarea unei entități rezidente, prin aport adițional de capital; (iv) investiții axate pe restructurarea unei entități, în situația în care produsele sau serviciile sale nu mai sunt competitive, iar aceasta înregistrează pierderi. În timp ce investițiile *greenfield* și cele privind dezvoltarea de întreprinderi au ca scop crearea de capacități productive noi, care contribuie la dezvoltarea economică a țării-gazdă, fuziunile și achizițiile, respectiv restructurarea de întreprinderi, nu au un impact direct imediat asupra economiei, acestea vizând modificarea structurii acționariatului, respectiv eficientizarea societăților care întâmpină dificultăți comerciale.

Datorită evoluțiilor relațiilor dintre societățile marilor grupuri multinaționale și a necesității adaptării acestora la provocările multiple ale mediului economic global, clasificarea aportului la capitalurile proprii în cele patru categorii necesită o analiză mai detaliată.

Structura din ce în ce mai complexă a grupurilor multinaționale, în care au loc în mod frecvent reorganizări ale deținerilor de participații în filiale și entități afiliate, precum și noile achiziții de societăți sau fuziuni între societăți influențează fluxul de ISD la nivelul unei economii. Astfel, pot fi înființate entități noi într-o economie, care au ca scop transferul dintr-o jurisdicție în alta a participațiilor în societățile afiliate sau reorganizarea deținerilor de participații în societăți rezidente care fac parte din același grup, fără a avea un impact economic asupra țării-gazdă. Aceste restructurări la nivel de grup au însă un impact direct asupra tipului de investiții străine directe, în sensul includerii în categoria investiții *greenfield* a investițiilor în entități nou-înființate, care nu contribuie la inițierea și dezvoltarea de noi capacități economice. Astfel de noi evoluții în practica grupurilor multinaționale au determinat comunitatea statistică internațională să propună redenumirea investițiilor *greenfield* în investiții *greenfield* și restructurări corporative, pentru a surprinde întreaga tipologie a entităților nou-înființate.

Detalierea componentei aport la capital din cadrul fluxului net de investiții străine directe, în valoare de 2 070 milioane euro, în cele patru tipuri de investiții relevă următoarele:

- investițiile *greenfield* și restructurările corporative au continuat trendul de scădere început în anul 2022, atingând valoarea de 95,5 milioane euro (-23,3 la sută);
- fuziunile și achizițiile (M&A) (+23,3 la sută față de anul 2022) au înregistrat valoarea de 76,7 milioane euro; tendința de creștere a M&A este contrară celei manifestate în plan internațional, potrivit căreia tranzacțiile aferente acestui segment au continuat

³⁸ *Manualul Benchmark Definition of Foreign Direct Investments* (BD4), ediția a IV-a, elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

să scadă, ajungând în anul 2023 la cel mai redus nivel din ultimii 10 ani, pe fondul deteriorării contextului economic și geopolitic global³⁹;

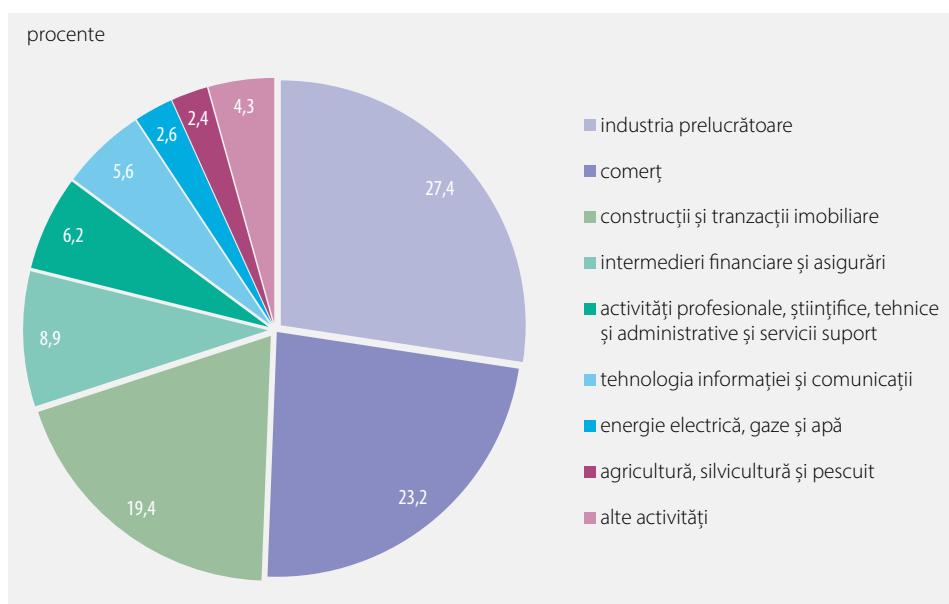
- dezvoltarea de întreprinderi a marcat, de asemenea, o creștere robustă de 76,3 la sută comparativ cu anul precedent, înregistrând valoarea de 1 196 milioane euro;
- segmentul restructurărilor de întreprinderi a înregistrat valoarea de 703 milioane euro, în scădere cu 29,9 la sută în raport cu 2022. Menținerea trendului descrescător al acestei componente denotă diminuarea necesarului de finanțare externă al societăților ISD supuse restructurării, pe fondul îmbunătățirii continue, începând cu anul 2021, a situației lor economice.

Valorile relativ scăzute înregistrate de componentele greenfield și restructurări corporative, respectiv fuziuni și achiziții, comparativ cu celelalte două categorii, semnifică faptul că România nu atrage mai mulți investitori noi, capitaluri străine fiind alocate preponderent societăților ISD existente, fie pentru dezvoltarea acestora, fie pentru rentabilizarea lor.

În ceea ce privește soldul total al ISD la sfârșitul anului 2023, analiza datelor a vizat detalierea acestui indicator în două categorii: *greenfield*, respectiv fuziuni și achiziții. Întreprinderile înființate prin investiții greenfield, denumite în continuare întreprinderi *greenfield*, au cumulat 63,0 la sută din totalul soldului ISD (74 527 milioane euro), în scădere cu 2,8 la sută față de anul anterior, în pofida majorării acestuia cu 3 558 milioane euro.

Industria continuă să fie principala destinație a investițiilor *greenfield* (23 339 milioane euro la sfârșitul anului 2023), în special industria prelucrătoare (20 421 milioane euro), urmată de comerț (17 296 milioane euro), construcții și tranzacții imobiliare (14 431 milioane euro) și intermediari financiare și asigurări (6 642 milioane euro).

Grafic 22. Distribuția pe sectoare de activitate a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

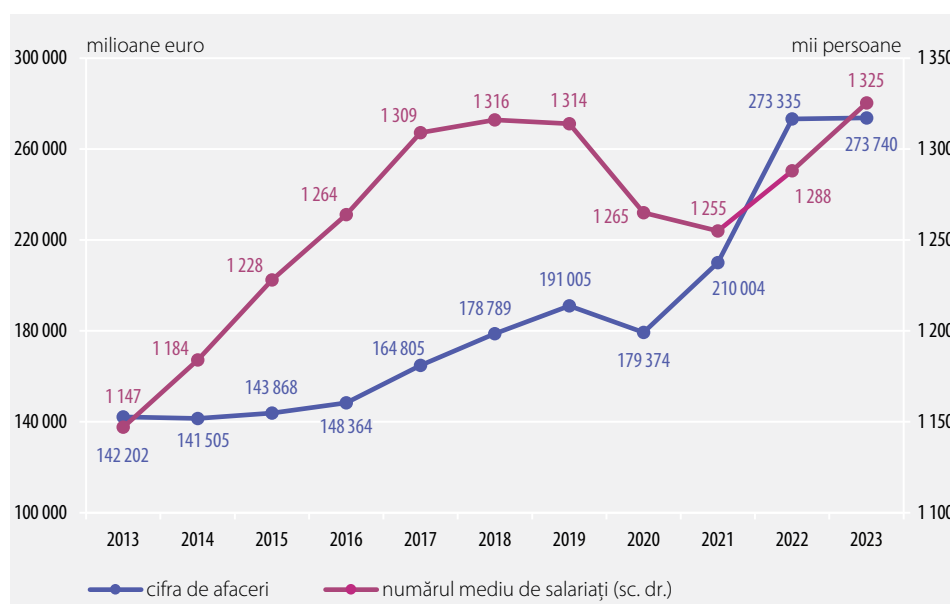

³⁹ OCDE, *Economic Outlook*, 2023

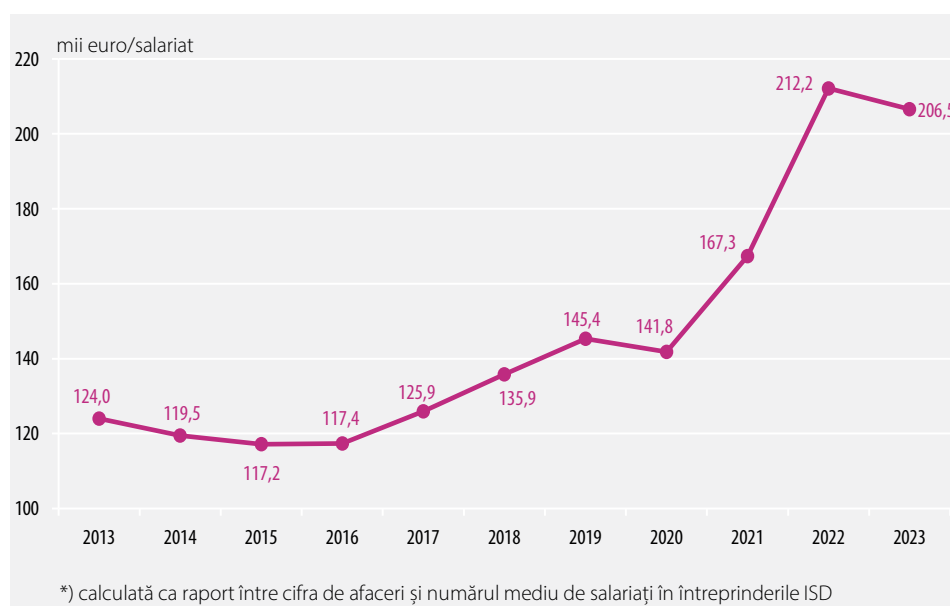
5. CIFRA DE AFACERI A ÎNTREPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ ȘI FORȚA DE MUNCĂ ANGAJATĂ

Evoluția economică favorabilă a României a continuat și în anul 2023, conducând la menținerea cifrei de afaceri realizate de întreprinderile ISD la o valoare apropiată de cea din anul 2022, după un salt de 30,2 la sută față de anul 2021 (Tabelul 13 din Secțiunea statistică).

Grafic 23. Evoluția cifrei de afaceri și a numărului mediu de salariați în întreprinderile ISD

Grafic 24. Productivitatea* forței de muncă din întreprinderile ISD

În ceea ce privește forța de muncă angajată, în anul 2023 întreprinderile ISD au înregistrat, în ansamblu, un număr mediu de 1 325 mii de salariați, maximum ultimilor zece ani, în creștere cu 2,9 la sută (Tabelul 14 din Secțiunea statistică).

În ultimii 11 ani, însă, cifra de afaceri a avut o evoluție net superioară numărului mediu de salariați (+92,5 la sută, comparativ cu numai 15,5 la sută) subliniind preocupările constante ale investitorilor străini față de creșterea eficienței activității desfășurate în România.

Creșterea numărului mediu de salariați în anul 2023, simultan cu menținerea cifrei de afaceri relativ constantă, au determinat scăderea productivității forței de muncă angajate în aceste entități până la valoarea de 206,5 mii euro (-2,6 la sută față de anul 2022).

6. EXPORTURILE ȘI IMPORTURILE ÎNTREPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ

6.1. Comerțul internațional cu bunuri

În anul 2023, comerțul internațional cu bunuri realizat de întreprinderile ISD a reprezentat 69,0 la sută din comerțul internațional al României, continuând tendința pozitivă începută în anul 2021. Exportul total de bunuri (FOB) al întreprinderilor ISD a atins pragul valoric de 62 044 milioane euro, în creștere cu 1,9 la sută comparativ cu anul 2022, în timp ce importurile totale de bunuri (CIF) au consemnat valoarea de 75 602 milioane euro, în scădere cu 1,3 la sută. Creșterea exporturilor s-a înregistrat pe fondul unei tendințe de scădere a prețurilor la materii prime și energie, manifestată începând cu ultima parte a anului de referință, care a influențat și evoluția importurilor, România fiind un importator net de energie și materii prime.

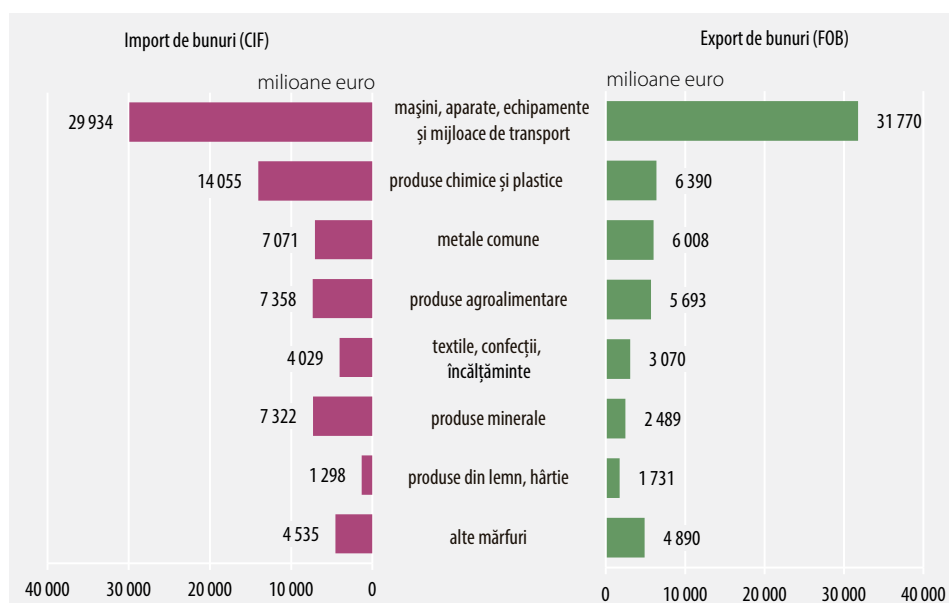
Dinamica pozitivă a exportului de bunuri din ultimii trei ani sugerează faptul că întreprinderile ISD care operează în economia românească s-au adaptat la schimbările rapide ale cererii și ofertei din piețele externe, în condițiile unui mediu economic global marcat de numeroase provocări. Întreprinderile ISD au contribuit în proporție de 71,8 la sută la exporturile de bunuri ale României, marcând o creștere de 0,5 puncte procentuale față de anul anterior.

Referitor la importurile de bunuri, aportul întreprinderilor ISD a fost de 66,8 la sută, consemnând un avans de 0,5 puncte procentuale.

Analiza pe grupe de mărfuri a exporturilor și importurilor de bunuri realizate de întreprinderile ISD relevă faptul că cele mai mari deficite s-au înregistrat în comerțul cu (i) produse chimice și plastice (-7 665 milioane euro), din care gama produse ale industriei chimice, ce include medicamente, produse de îngrijire, agenți organici pentru spălat și curățat, a înregistrat valoarea de -7 023 milioane euro, (ii) produse minerale (-4 833 milioane euro, în special din cauza importurilor de petrol brut, dar și produse petroliere, gaze de sondă, minereuri) și (iii) produse agroalimentare (-1 665 milioane euro). Pe de altă parte, următoarele grupe de mărfuri au înregistrat

excedent: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (+1 836 milioane euro, datorită exportului de mijloace de transport), produse din lemn, hârtie (+433 milioane euro) și alte mărfuri (+355 milioane euro) (Tabelul 15 din Secțiunea statistică).

Grafic 25. Exportul și importul de bunuri ale societăților ISD în anul 2023, detaliate pe grupe de mărfuri

În ceea ce privește detalierea comerțului internațional cu bunuri în funcție de domeniul de activitate al întreprinderilor ISD⁴⁰, se observă că societățile ISD din domeniul comerțului continuă să înregistreze cel mai mare deficit FOB-CIF (-22 805 milioane euro), cu 4,2 la sută mai mare decât în anul 2022, compensat numai parțial de excedentul în valoare de 10 327 milioane euro înregistrat de societățile ISD din industrie (în creștere cu 3 410 milioane euro față de anul 2022). Industria prelucrătoare este principalul domeniu de activitate cu excedent comercial (10 563 milioane euro), în special datorită subdomeniilor mijloace de transport (excedent de 4 549 milioane euro), metalurgie (excedent de 2 094 milioane euro) și fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice (excedent de 1 999 milioane euro) (Tabelul 16 din Secțiunea statistică).

6.2. Comerțul internațional cu servicii

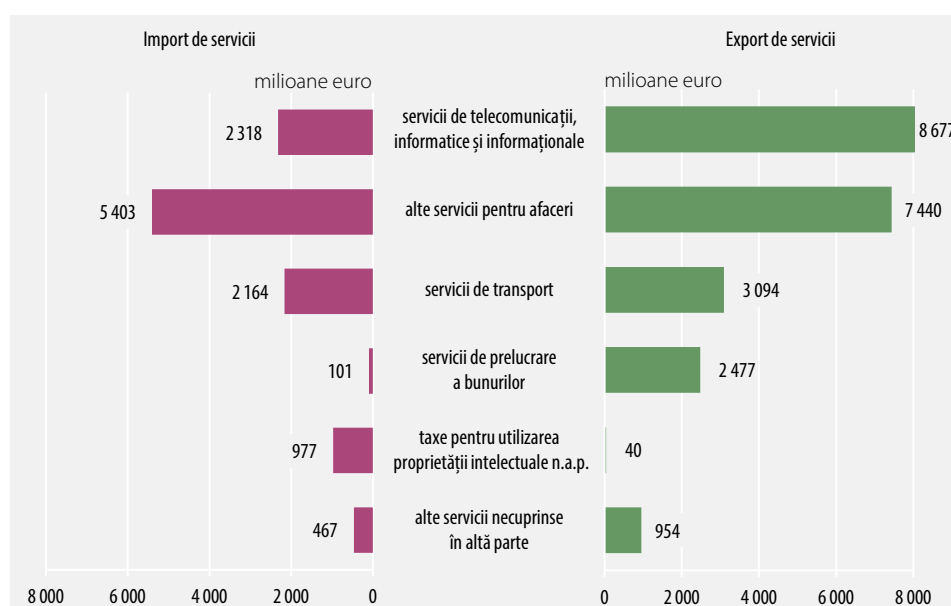
Similar comerțului internațional cu bunuri, exporturile de servicii ale întreprinderilor ISD au continuat tendința pozitivă aferentă anului precedent, înregistrând o creștere robustă de 7,6 la sută. Astfel, în anul 2023, întreprinderile ISD au exportat servicii în valoare de 22 682 milioane euro (+1 606 milioane euro), în special datorită ramurilor servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (+771 milioane euro) și alte servicii pentru afaceri (+713 milioane euro). De altfel, cele două domenii de activitate au înregistrat și cele mai mari volume de export, cu 8 677 milioane euro, respectiv 7 440 milioane euro, alături de servicii de transport (3 094 milioane euro).

⁴⁰ în funcție de activitatea principală a acestora, conform CAEN Rev.2

Importurile de servicii au înregistrat valoarea de 11 439 milioane euro (aproximativ jumătate din valoarea exporturilor), în creștere cu numai 2,1 la sută față de anul 2022. Principalele ramuri de activitate cu aport la importul de servicii au fost, ca și în cazul exporturilor dar în altă ordine, alte servicii pentru afaceri (5 403 milioane euro, în creștere cu 225 milioane euro), servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (2 318 milioane euro, +66 milioane euro) și servicii de transport (2 164 milioane euro, în scădere cu 185 milioane euro).

Excedentul din comerțul internațional cu servicii al societăților ISD a înregistrat valoarea de 11 243 milioane euro, majorându-se în proporție de 13,9 la sută, de la 9 867 milioane euro în anul 2022. Cu excepția categoriei de servicii taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale neincluse în altă parte (-937 milioane euro) celelalte mari grupe de servicii analizate au înregistrat excedent în comerțul internațional (Tabelul 19 din Secțiunea statistică).

Grafic 26. Exportul și importul de servicii ale societăților ISD în anul 2023, detaliat pe grupe de servicii

7. INVESTIȚIILE DIRECTE ÎN STRĂINĂTATE ALE ROMÂNIEI

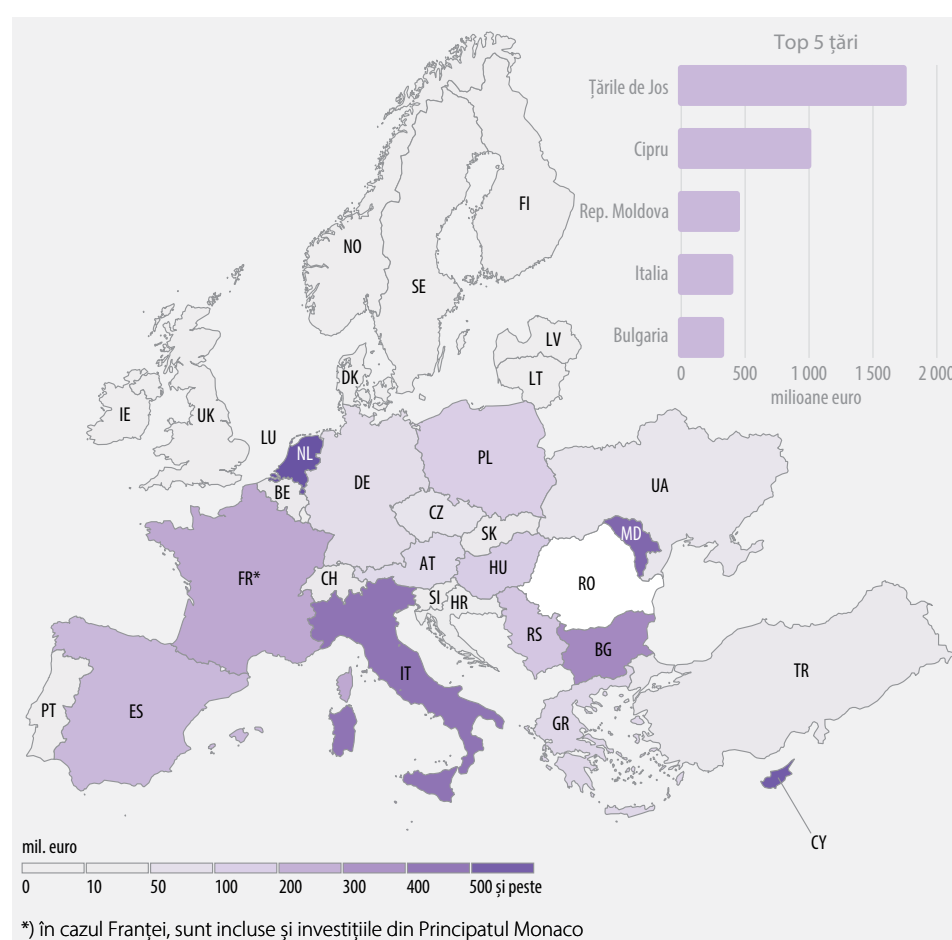
În anul 2023, fluxul net de investiții directe în străinătate (IDS) ale rezidenților a înregistrat valoarea de 383 milioane euro, consemnând o diminuare semnificativă, de peste trei ori, față de nivelul record înregistrat în anul precedent.

Soldul IDS la 31 decembrie 2023 a totalizat 6 595 milioane euro, în creștere cu 23,3 la sută comparativ cu anul 2022. În structură, capitalurile proprii au atins valoarea de 5 444 milioane euro (82,5 la sută din soldul IDS), iar instrumentele de natura datoriei 1 150 milioane euro (17,4 la sută).

În ceea ce privește repartizarea pe țări de destinație⁴¹ a soldului IDS, Țările de Jos ocupă prima poziție în clasament, cu o contribuție de 27,0 la sută în total (1 764 milioane euro), urmate de Cipru (15,4 la sută), Republica Moldova (7,0 la sută), Italia (6,2 la sută) și Bulgaria (5,1 la sută).

Similar repartizării soldului ISD pe țări de origine, și în cazul detalierii soldului IDS pe țări de destinație se remarcă un grad ridicat de concentrare a investițiilor. Astfel, țările care ocupă primele cinci poziții în clasament contribuie în proporție de 61,0 la sută la soldul IDS, în timp ce primele 10 țări de destinație acoperă 72,1 la sută din totalul indicatorului (Tabelul 22 din Secțiunea statistică).

Grafic 27. Repartizarea pe țări de destinație a soldului IDS

Caseta 2. Investițiile directe în străinătate ale României detaliate în funcție de țara de destinație finală⁴²

Pe parcursul ultimilor 30 ani, creșterea gradului de deschidere economică a României a favorizat realizarea de investiții în străinătate de către rezidenți în vederea atingerii unor obiective strategice precum dobândirea accesului la piețe externe, obținerea de

⁴¹ Potrivit principiului *Immediate Country Basis*

⁴² *Ultimate Host Economy*

resurse-cheie și valorificarea diferențelor de cost ale factorilor de producție între economii⁴³. Concomitent, structurile de finanțare și de proprietate ale întreprinderilor multinaționale au devenit mai complexe, datorită extinderii rețelelor de aprovizionare, realizării de fuziuni și achiziții multiple, optimizării fiscale și transferului de profituri prin intermediul entităților cu scop special (*Special Purpose Entities* – SPE) create în diverse jurisdicții.⁴⁴

Importanța definirii SPE în scop statistic

Având în vedere rolul semnificativ al SPE în cadrul lanțurilor investiționale și distorsiunile pe care le pot genera în analiza indicatorilor privind investițiile transfrontaliere de capital, comunitatea internațională responsabilă de producția statisticilor oficiale aferente sectorului extern s-a confruntat cu provocarea de a defini în mod clar și unanim acceptat conceptul de SPE. Stabilirea unei astfel de definiții este esențială pentru identificarea corectă a acestor entități și pentru elaborarea unor seturi de date statistice care să permită evidențierea lor distinctă. În acest context, Fondul Monetar Internațional a propus o definiție a SPE, menită să îmbunătățească calitatea statisticilor ISD și să sporească comparabilitatea internațională. Conform acesteia, SPE reprezintă o entitate înregistrată din punct de vedere legal, recunoscută ca unitate instituțională rezidentă într-o economie, care are cel mult cinci salariați, o prezență fizică limitată și desfășoară activitate de producție minimă în economia-gazdă. Controlată direct sau indirect de nerezidenți, această entitate este creată pentru a beneficia de avantajele oferite de economia-gazdă și desfășoară majoritatea tranzacțiilor cu nerezidenți⁴⁵.

Prin intermediul SPE, unele investiții directe ale rezidenților în străinătate tranzitează, în anumite instanțe motivate strategic, mai multe economii în drumul lor către țara de destinație finală⁴⁶, fenomen care afectează interpretabilitatea statisticilor privind soldul IDS, elaborate în baza principiului *Immediate Country Basis*, ce identifică doar țara parteneră imediată, fără a reflecta destinația finală a investițiilor (*Ultimate Host Economy*).

Metode de determinare a țării de destinație finală

În cadrul procesului de actualizare a metodologiei internaționale pentru elaborarea statisticilor aferente sectorului extern⁴⁷, au fost propuse patru metode pentru determinarea țării de destinație finală, respectiv:

1. Analiza modului în care influența investitorului final se propagă de-a lungul lanțului investițional, utilizând informațiile din bilanț și cotele de participare la fiecare nivel al lanțului;

⁴³ Dunning, J. H. – „Multinational enterprises and the global economy”. Edward Elgar Publishing, 2008; Reddy, R. K., Fabian, F., & Park, S., – „Whether, how and why home country environments influence emerging market firm acquisition behavior”, *International Journal of Emerging Markets*, 18(12), 2022, pp. 5818-5839.

⁴⁴ Jánský, P. and Palanský, M. – „Estimating the scale of profit shifting and tax revenue losses related to foreign direct investment”. *International Tax and Public Finance*, 26(5), 2019, pp. 1048-1103.

⁴⁵ Fondul Monetar Internațional, Thirty-fourth meeting of the IMF Committee on Balance of Payments Statistics: Special purpose Entities – Guidelines for a Data Template, 2020.

⁴⁶ Blanchard, O. and Acalin, J. – „What does measured FDI actually measure?”, Peterson Institute Policy Brief, PB16-17, 2016.

⁴⁷ Care constă în actualizarea prevederilor metodologice ale manualelor BD4 și BPM6 și publicarea unor versiuni revizuite ale acestora în cursul anului 2025

2. Determinarea țării de destinație finală pe baza valorii pe care investitorul direct ar obține-o dacă o filială ar fi achiziționată de o altă întreprindere;
3. Considerarea ultimei țări din lanțul investițional drept țara de destinație finală;
4. Identificarea țării de rezidență a primei unități operaționale/productive din lanțul investițional drept țara de destinație finală.⁴⁸

Prin raportare la complexitatea metodologică și disponibilitatea datelor necesare pentru determinarea țării de destinație finală, repartizarea de mai jos a soldului IDS la 31 decembrie 2023 s-a realizat conform metodei ce vizează identificarea primei unități operaționale din lanțul investițional. Această abordare, susținută de comunitatea internațională, exclude din statisticile IDS atât SPE, cât și alte unități predominant administrative, care au ca principal scop direcționarea investițiilor către alte economii. Focalizarea asupra țării de rezidență a primei unități operaționale oferă o imagine mai fidelă a localizării reale a investițiilor directe ale rezidenților în străinătate, comparativ cu țara beneficiară imediată.

Tabel A. Repartizarea soldului IDS la 31 decembrie 2023 în funcție de țara de destinație finală

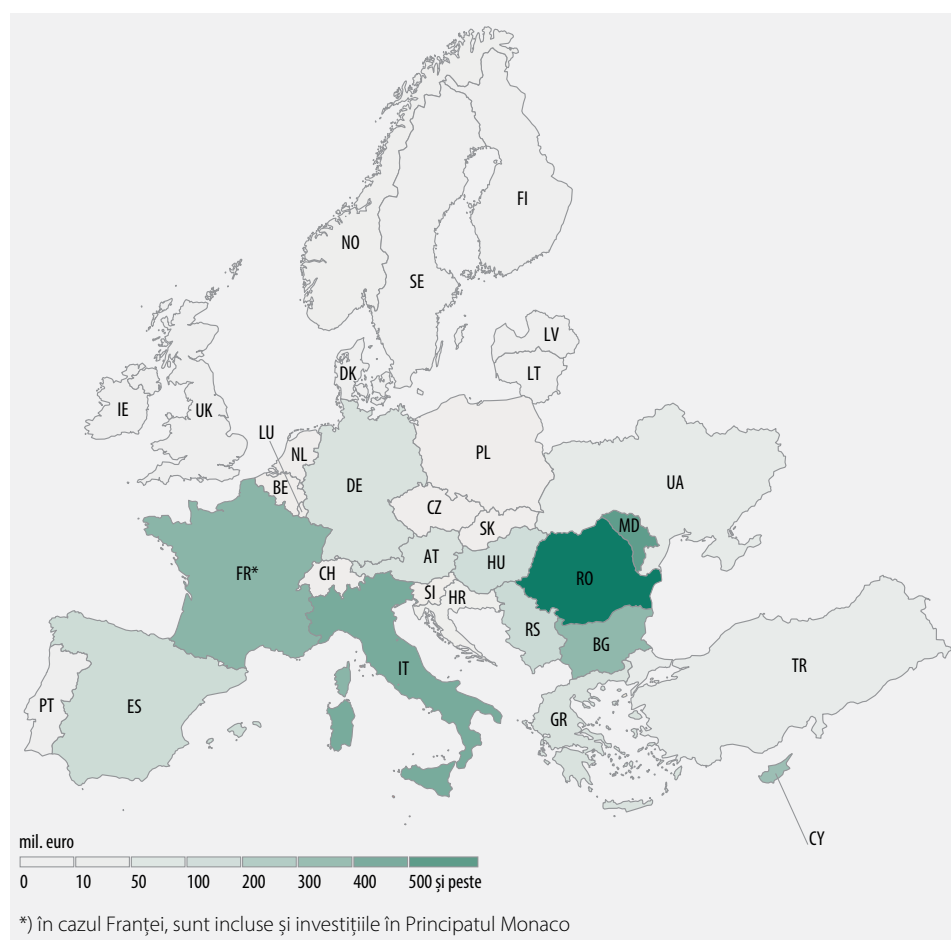
milioane euro	
Țara de destinație finală	Sold IDS
România	3 398
Republica Moldova	494
Italia	409
Franța*	350
Bulgaria	331
Cipru	290
Spania	177
Republica Serbia	128
Ungaria	108
Germania	74
Grecia	72
Austria	69
Alte țări**	635
Total	6 535
*) inclusiv Principatul Monaco	
**) țări de destinație finală al căror sold IDS este mai mic de 50 de milioane euro sau țări al căror sold îndeplinește condițiile de confidențialitate, potrivit prevederilor Legii nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare	

La 31 decembrie 2023, România se situează pe primul loc în clasamentul țărilor de destinație finală, cu o pondere de 52,0 la sută din soldul total IDS. Această valoare reflectă fenomenul de *round-tripping*, prin care capitalurile românești sunt investite în România, mai întâi prin transferul acestora în afara țării, prin intermediul unor entități non-operaționale (SPE sau entități cu rol administrativ) și apoi repatriate sub forma ISD în societăți productive.

⁴⁸ Fondul Monetar Internațional, Committee on Balance of Payments Statistics. (f.a.). D.6 Ultimate Investing Economy/Ultimate Host Economy and Pass-through Funds.

Printre avantajele recurgerii la acest fenomen se numără: optimizarea fiscală, evitarea unor bariere de reglementare, protecția activelor, evitarea identificării beneficiarilor reali ai investițiilor și accesul la finanțare internațională⁴⁹. În context fiscal, investitorii pot beneficia de regimuri mai avantajoase în alte țări sau de tratate bilaterale care reduc sarcina fiscală globală la revenirea capitalului în România. Din perspectiva protecției activelor, jurisdicțiile selectate pentru acest tip de tranzacții pot oferi un cadru juridic mai stabil sau mai favorabil, comparativ cu cel implementat în plan național⁵⁰. În plus, folosirea unor structuri externe poate facilita accesul la finanțări internaționale⁵¹. Având în vedere aceste considerente, investitorii rezidenți au ales Țările de Jos în topul preferințelor pentru reinvestire în România, facilitând repatrierea a 50,5 la sută din soldul IDS (1 715 milioane euro), fiind urmate de Cipru, cu aproximativ 16 la sută (544 milioane euro).

Grafic A. Repartizarea pe țări de destinație finală a soldului IDS la 31 decembrie 2023

⁴⁹ Tsai, K. S. – „Friends, family or foreigners? The political economy of diasporic FDI and remittances in China and India”, *China Report*, 46(4), 2010, pp. 387-429.

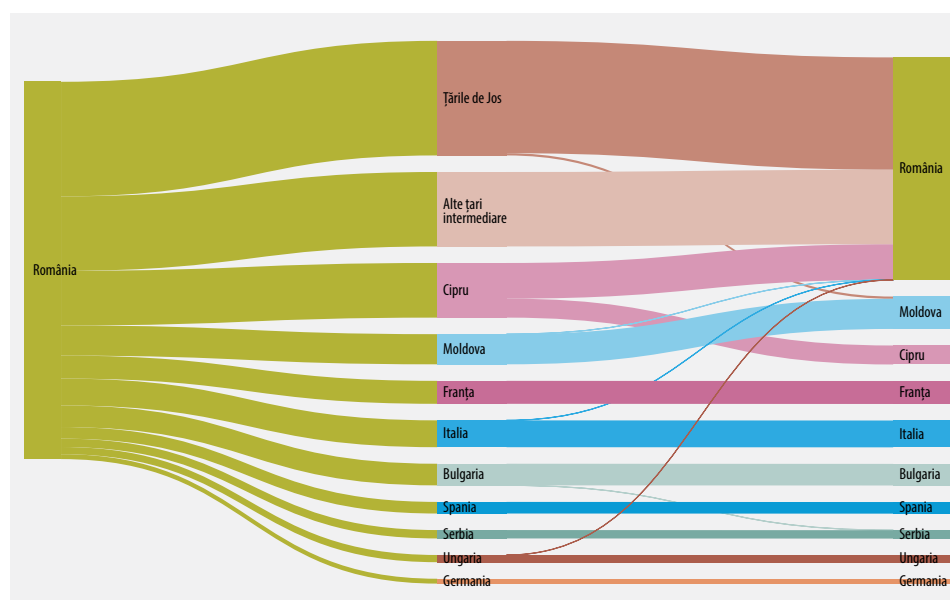
⁵⁰ Osabuohien-Irabor, O. – „Foreign direct investment inflow: the drivers and motivations in MENA region”, *Economic Journal of Emerging Markets*, 2022, pp. 1-14

⁵¹ Chattopadhyay, A. K., Rakshit, D., Chatterjee, P., & Paul, A. – „Trends and determinants of FDI with implications of covid-19 in BRICS”, *Global Journal of Emerging Market Economies*, 14(1), 2022, pp. 43-59.

Republica Moldova se află pe locul al doilea în clasamentul țărilor de destinație finală, cu un sold de 494 milioane euro (7,6 la sută din soldul total al IDS), poziție susținută de proximitatea geografică și de similaritățile culturale cu România. Italia și Franța se situează pe locurile trei și patru, cu solduri de 409 milioane euro (6,3 la sută) și, respectiv, 350 milioane euro (5,4 la sută).

Valoarea relativ scăzută a soldului investițiilor rezidenților în străinătate și repatrierea a peste jumătate din aceste investiții evidențiază puterea limitată a capitalului autohton, experiența managerială scăzută pe piețele externe, precum și înțelegerea limitată a funcționării acestora.

Grafic B. Soldul IDS al principalelor zece țări de destinație finală și țările intermediare prin care s-a investit

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Prezentăm mai jos principalele noțiuni cu privire la ISD:

- **Investiția străină directă** sau **investiție directă**: reprezintă o categorie de investiții transfrontaliere, realizate de un rezident al unei economii (investitor direct) într-o economie nerezidentă, care permite acestuia să dețină controlul sau un grad semnificativ de influență asupra întreprinderii în care a investit (întreprindere investiție străină directă).

Controlul se exercită dacă investitorul direct deține capitaluri proprii care îi conferă dreptul la mai mult de 50 la sută din puterea de vot în întreprinderea investiție străină directă; un grad semnificativ de influență se exercită în cazul în care investitorul direct deține drepturi care conferă putere de vot în întreprinderea investiție străină directă între 10 la sută și 50 la sută.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, instrumentele de natura datoriei dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea rezidentă în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

În conformitate cu metodologia BD4, sunt considerate, de asemenea, investiții străine directe și investițiile de capital și creditele provenite de la companiile nerezidente a căror putere de vot sau participație la capitalul social al companiei rezidente este de sub 10 la sută, dar care fac parte din grupul unui investitor direct în compania rezidentă respectivă (companii surori).

Totodată, intră în sfera investițiilor străine directe și companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă, și anume filialele și asociaatele rezidente ale întreprinderii rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris (întreprinderi ISD de gradul II).

- **Investitorul străin direct**: persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare/de lucru al entităților fără personalitate juridică) într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.
- **Întreprinderea investiție străină directă**: este o întreprindere rezidentă, cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

- **Întreprinderea investiție străină directă de gradul II:** este o întreprindere rezidentă, cu personalitate juridică, în care un investitor străin direct controlează, prin intermediul unei întreprinderi investiție străină directă, cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris. Întreprinderile investiție străină directă de gradul II sunt filiale sau asociate ale întreprinderilor investiție străină directă. Filialele reprezintă companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin peste 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, iar asociatele sunt companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin între 10 la sută și 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris.
- **Companiile surori:** companii din cadrul aceluiași grup, rezidente în țări diferite, între care nu există o relație directă de control sau influență, respectiv niciuna dintre companii nu are cel puțin 10 la sută din voturi sau o participație de cel puțin 10 la sută la capitalul celeilalte.
- **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens invers investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o putere de vot de sub 10 la sută la investitorul străin direct sau o participație de sub 10 la sută la capitalul social al investitorului străin direct.

Componentele investițiilor străine directe:

- **Capitaluri proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar, cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare/de lucru aflat la dispoziția acestora.
- **Instrumente de natura datoriei** (datoriile nete față de investitorul străin direct): diferența dintre soldul datoriilor întreprinderilor investiție străină directă în relația cu investitorul străin direct sau cu societăți din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta și soldul creanțelor întreprinderii investiție străină directă asupra investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme; sunt incluse toate instrumentele de natura datoriei, grupate în trei categorii: datorii/creanțe financiare (împrumuturi financiare standard, titluri de creanță, credite *revolving*, leasing financiar, linii de finanțare, *cash pooling* etc.), datorii/creanțe comerciale (credite de comerț internațional, avansuri comerciale primite/acordate etc.) și alte sume de plătit/primit (dividende repartizate și neplătite, sume în curs de repartizare, alte sume de plătit/primit), indiferent de termen.

Instrumentele de natura datoriei dintre intermediari financiari afiliați (instituții de credit, instituții financiare nebancare, fonduri de investiții) nu sunt considerate investiții directe.

Tipurile investițiilor străine directe (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile ISD):

- **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero).

- **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți.
- **Dezvoltare de întreprinderi:** majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă.
- **Restructurare de întreprinderi:** finanțarea de către investitorii străini, prin aport de capital, a întreprinderilor investiție străină directă cu pierderi, în vederea rentabilizării lor.

SURSELE DE DATE UTILIZATE PENTRU ELABORAREA STATISTICILOR ISD

Datele cu privire la investițiile străine directe în anul 2023 au fost obținute, în principal, prin intermediul cercetării statistice directe pentru determinarea ISD⁵², realizată de către Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică.

Baza de sondaj a cercetărilor statistice ISD a cuprins 36 869 de întreprinderi ISD. Numărul total de întreprinderi ISD cercetate, selectate atât exhaustiv cât și prin eșantionare, a fost de 8 537. Astfel:

- au fost cercetate exhaustiv 7 092 de întreprinderi ISD, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5 125 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (1 864 de unități, respectiv toate întreprinderile ISD care au mai puțin de 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 milioane lei sau au împrumuturi intragrup pe termen lung primite de la nerezidenți de minim 15 milioane lei, precum și întreprinderile pentru care există informații că înregistrează fluxuri/solduri ISD semnificative). Totodată, în conformitate cu prevederile Regulamentului BNR nr. 4 din 2021 privind raportarea de date și informații statistice la Banca Națională a României, au transmis raportări directe toate instituțiile de credit (25 de unități), instituțiile financiare nebankare din Registrul special (44 de unități) și societățile de asigurare (34 de unități) cu capital străin. Totodată, pe lângă societățile ISD din baza de sondaj, au fost cercetate și filialele rezidente ale întreprinderilor investiție străină directă (întreprinderi ISD de gradul II, în care controlul investitorilor străini asupra acestora se realizează prin intermediul societăților ISD rezidente care le dețin în mod direct), în număr de 770 de unități;
- restul societăților ISD (29 007 unități) au fost cercetate prin sondaj, utilizând un eșantion reprezentativ format din 675 de unități.

Gradul de eroare (fluxuri și solduri) al cercetării statistice pentru determinarea ISD în anul 2023 (gradul I, realizată prin sondaj) este de ± 3 la sută, iar principalii indicatori cercetați sunt garantați cu o probabilitate de 95 la sută.

⁵² Pentru detalii privind metodologia cercetării statistice pentru determinarea ISD, accesați link-ul: [http://www.bnr.ro/Cercetarea-statistica-pentru-determinarea-investi%C8%9Bilor-straine-directe-\(ISD\)-18375.aspx](http://www.bnr.ro/Cercetarea-statistica-pentru-determinarea-investi%C8%9Bilor-straine-directe-(ISD)-18375.aspx)

În cadrul cercetării statistice privind investițiile directe ale rezidenților în străinătate au fost cercetate statistic 764 de entități. La acestea s-au adăugat 250 de întreprinderi investiție străină directă care, în cadrul cercetării statistice ISD, au raportat și investiții directe în străinătate.

Rata de răspuns globală pentru cercetarea statistică ISD, inclusiv IDS, este de 96,4 la sută.

Alte surse de date utilizate, alături de cercetările statistice menționate mai sus:

- raportările financiare anuale ale societăților ISD, transmise Agenției Naționale de Administrare Fiscală;
- raportările rezidenților care au încheiat contracte de împrumut cu nerezidenți pe termen mai mare de un an, transmise Băncii Naționale a României în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 4/2021 privind raportarea de date și informații statistice la Banca Națională a României;
- raportările prudențiale FINREP transmise Băncii Naționale a României de instituțiile de credit rezidente care au investiții străine;
- raportările financiare prudențiale transmise Băncii Naționale a României de instituțiile financiare nebancare rezidente care au investiții străine;
- date privind comerțul internațional cu bunuri al societăților ISD, raportate Institutului Național de Statistică;
- date privind comerțul internațional cu servicii al societăților ISD, raportate Băncii Naționale a României în cadrul cercetării statistice dedicate;
- date privind activitatea de cercetare-dezvoltare a societăților ISD, raportate Institutului Național de Statistică;
- date privind investițiile în imobiliare ale persoanelor fizice, obținute din statisticile externe oficiale ale statelor membre ale Uniunii Europene;
- Registrul statistic al grupurilor din Uniunea Europeană (*Eurogroup Register*), dezvoltat în scopuri statistice de Eurostat, în colaborare cu institutele naționale de statistică ale statelor membre;
- furnizori comerciali de date privind societățile.

BIBLIOGRAFIE

Banca Centrală Europeană – Gestionarea riscurilor legate de schimbările climatice, f.a., disponibil la adresa: https://www.ecb.europa.eu/ecb/climate/managing_mitigating_climatel_risk/html/index.ro.html

Banca Centrală Europeană – *Monetary policy decisions*, 2023, disponibil la adresa: <https://www.ecb.europa.eu/press/govcdec/mopo/html/index.en.html>

Banca Națională a României – *Tablou de monitorizare a riscurilor climatice asupra sectorului bancar din România*, disponibil la adresa: <https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=31565>

Blanchard, O., Acalin, J. – „What Does Measured FDI Actually Measure?”, Peterson Institute Policy Brief, PB16-17, 2016

Chattopadhyay, A. K., Rakshit, D., Chatterjee, P., Paul, A. – „Trends and determinants of FDI with implications of COVID-19 in BRICS”, *Global Journal of Emerging Market Economies*, 14(1), 2022, pp. 43-59

Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) – *World Investment Report 2024*, UN, 2024, disponibil la adresa: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024>

Deloitte Risk & Financial Advisory – „Physical Risk Modeling: A Deep Dive into Climate Risk Management”, 2023, disponibil la adresa: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/financial-services/us-physical-risk-modeling-a-deep-dive-into-climate-risk-management-may23.pdf>

Dunning, J. H. – „Multinational Enterprises and the Global Economy”, Edward Elgar Publishing, 2008

Fondul Monetar Internațional – Committee on Balance of Payments Statistics. D.6 Ultimate investing economy/ultimate host economy and pass-through funds, f.a., disponibil la adresa: <https://www.imf.org/-/media/Files/Data/Statistics/BPM6/DITT/D-6-ultimate-investing-economy.ashx>

FMI – *Manualul Balanța de Plăți și Poziția Investițională Internațională*, ediția a VI-a, 2009, disponibil la adresa: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>

Jánský, P., Palanský, M. – „Estimating the scale of profit shifting and tax revenue losses related to foreign direct investment”, *International Tax and Public Finance*, 26(5), 2019, pp. 1048-1103

Li, B., Shi, Z., Guo, W. – „The global foreign direct investment network: evolution and influencing factors”, *Kybernetes*, 2022

Liu, Q., Qiu, L. D. – „Implications of financial development of the South for trade and foreign direct investment from the North”, *Review of Development Economics*, 18(2), 2014, pp. 272-285

Mwaita, S. S. K. (2022) – „Intra-company loans in foreign direct investment and performance of real estate development projects in Kenya”. *Indo-Asian Journal of Finance and Accounting*, 3(2), 145-159

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*, ediția a IV-a, 2008, disponibil la adresa: https://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/oecd-benchmark-definition-of-foreign-direct-investment_9789264064805-en

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *Global relations: Key partners*, 2023a, disponibil la adresa: <https://www.oecd.org/en/about/legal/partnerships-in-oecd-bodies.html>

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *Economic Outlook*, 2023b, disponibil la adresa: https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook/volume-2023/issue-1_ce188438-en

Osabuohien-Irabor, O. – „Foreign direct investment inflow: The drivers and motivations in MENA region”, *Economic Journal of Emerging Markets*, 2022, pp. 1-14

Procházka, P. – „Reinvestment and effective corporate income tax rates in V4 countries”, *Equilibrium*, 17(3), 2022, pp. 581-605

Reddy, R. K., Fabian, F., Park, S. – „Whether, how and why home country environments influence emerging market firm acquisition behavior”, *International Journal of Emerging Markets*, 18(12), 2022, pp. 5818-5839

Rețeaua pentru ecologizarea serviciilor financiare – *Nature-related financial risks: a conceptual framework to guide action by central banks and supervisors*, 2024, disponibil la adresa: <https://www.ngfs.net/sites/default/files/medias/documents/ngfs-conceptual-framework-nature-risks.pdf>

Setiawan, D., Bandi, B., Phua, L. K., Trinugroho, I. – „Ownership structure and dividend policy in Indonesia”, *Journal of Asia Business Studies*, 10(3), 2016, pp. 230-252

Soumaré, I., Tchana, F. T. – „Causality between FDI and financial market development: Evidence from emerging markets”, *SSRN Electronic Journal*, 2011

Tanna, S., Li, C., Vita, G. D. – „The role of external debt in the foreign direct investment-growth relationship”, *International Journal of Finance & Economics*, 23(4), 2018, pp. 393-412

Tsai, K. S. – „Friends, family or foreigners? The political economy of diasporic FDI and remittances in China and India”, *China Report*, 46(4), 2010, pp. 387-429

SECȚIUNE STATISTICĂ

Datele tabelare prezentate în această secțiune pot fi accesate în format editabil [aici](#).

Tabel 1. Fluxul net de ISD și IDS în perioada 2013-2023

milioane euro								
Indicatori	Flux net de ISD				Flux net de IDS			
Componente	Total	Aport la capitalurile proprii	Profit reinvestit	Instrumente de natura datoriei*	Total	Aport la capitalurile proprii	Profit reinvestit	Instrumente de natura datoriei*
2013	2 712	2 765	-337	285	-211	124	2	-337
2014	2 421	4 222	-1 376	-425	-282	7	-215	-74
2015	3 461	3 085	510	-134	507	13	-149	643
2016	4 517	3 202	1 138	176	4	46	-37	-4
2017	4 797	2 235	1 733	829	-86	431	-41	-476
2018	5 266	2 973	2 573	-280	321	485	8	-172
2019	5 173	2 238	2 783	152	324	111	84	129
2020	3 005	983	3 016	-994	46	63	-11	-6
2021	8 967	2 165	4 610	2 193	119	119	51	-50
2022	10 587	1 866	6 577	2 143	1 232	c	136	c
2023	6 748	2 070	4 927	-248	383	c	c	254
*) datorii minus creanțe în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora								
c – valori confidențiale, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare								
Note: Fluxurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei <i>benchmark</i> .								
Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.								

Tabel 2. Fluxul net de ISD în anul 2023 și componentele acestuia pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD

milioane euro								
Activitatea economică	Flux net de ISD							Instrumente de natura datoriei, net
	Total	Participații la capitalurile proprii						
		Total	Aport la capitalurile proprii	Profit reinvestit				
				Total	Profituri	Pierderi	Dividende	
1=2+8	2=3+4	3	4=5-6-7	5	6	7	8	
Industrie	2 485	1 290	651	639	4 524	1 867	2 018	1 196
Industria extractivă	-280	c	c	c	571	58	c	c
Industria prelucrătoare	2 276	1 218	731	487	3 370	1 709	1 174	1 058
– alimente, băuturi și tutun	425	400	107	293	583	98	193	26
– ciment, sticlă, ceramică	210	118	-13	131	308	28	149	92
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	-46	-3	79	-82	87	134	35	-43
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	246	307	88	219	379	78	82	-61
– mașini, utilaje și echipamente	58	135	47	88	227	56	83	-77
– metalurgie	-160	c	126	c	334	614	c	c
– mijloace de transport	761	360	114	246	570	155	169	401
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	562	65	100	-35	648	415	267	496
– textile, confecții și pielărie	80	40	37	3	85	51	30	40
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	141	c	45	c	150	80	c	c
Energie electrică, gaze și apă	488	c	c	c	584	100	c	c
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	280	338	9	329	833	250	254	-58
Agricultură, silvicultură și pescuit	76	90	45	45	160	62	52	-15
Comerț	1 650	1 789	79	1 710	3 541	414	1 417	-139
Construcții și tranzacții imobiliare	-24	1 275	1 060	215	943	426	302	-1 299
Hoteluri și restaurante	27	22	7	15	96	23	58	6
Intermedieri financiare și asigurări	1 740	1 533	-121	1 654	2 918	137	1 127	207
Tehnologia informației și comunicații	455	544	317	227	840	239	375	-89
Transporturi	151	147	20	127	366	77	162	3
Alte activități	-92	-32	2	-34	133	95	72	-60
Total	6 748	6 996	2 070	4 927	14 354	3 590	5 837	-248

c – valori confidențiale, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Notă: Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 3. Repartizarea pe principalele activități economice a fluxului net de ISD în perioada 2013-2023

	milioane euro										
Activitatea economică	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	2 712	2 421	3 461	4 517	4 797	5 266	5 173	3 005	8 967	10 587	6 748
Industrie	1 673	980	94	2 606	1 624	1 546	1 343	860	2 511	4 538	2 485
Industria extractivă	434	4	-310	105	245	314	335	143	-122	c	-280
Industria prelucrătoare	586	929	745	2021	1 204	1 362	980	849	2 495	2 981	2 276
– alimente, băuturi și tutun	58	-6	-271	162	19	329	309	185	207	513	425
– ciment, sticlă, ceramică	-92	-54	-59	-32	-31	36	76	-41	76	210	210
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	178	124	10	33	-66	57	22	-83	23	199	-46
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	172	168	133	164	178	72	34	296	338	645	246
– mașini, utilaje și echipamente	179	111	183	-35	186	-46	93	111	222	267	58
– metalurgie	-249	158	-56	242	193	139	27	16	513	266	-160
– mijloace de transport	249	411	532	928	349	337	214	336	482	427	761
– prelucrare țiglei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	-9	-106	183	352	434	205	89	-23	533	213	562
– textile, confecții și pielărie	70	77	33	25	47	32	28	-23	10	110	80
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	30	46	57	182	-105	200	88	75	90	131	141
Energie electrică, gaze și apă	653	47	-341	480	175	-129	28	-132	138	c	488
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	61	24	416	-158	274	379	73	-161	104	529	280
Agricultură, silvicultură și pescuit	0	62	131	290	119	213	196	17	82	151	76
Comerț	70	225	1 000	609	897	1 580	1 804	765	1 845	2 048	1 650
Construcții și tranzacții imobiliare	271	646	480	435	929	581	16	53	698	572	-24
Hoteluri și restaurante	-15	108	37	-91	-18	34	28	-31	15	110	27
Intermedieri financiare și asigurări	210	22	926	800	960	896	1 102	1 454	3 058	1 690	1 740
Tehnologia informației și comunicații	400	253	129	-58	-65	-20	447	-40	626	474	455
Transporturi	34	92	117	65	55	37	147	115	30	116	151
Alte activități	8	9	131	19	22	20	18	-26	-1	359	-92

c – valori confidențiale, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Note: Fluxurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 4. Fluxul net și soldul ISD în produsul intern brut și valoarea fluxului net și a soldului ISD raportat la populația rezidentă în perioada 2013-2023

Indicatori	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Flux ISD (mil. euro)	2 712	2 421	3 461	4 517	4 797	5 266	5 173	3 005	8 967	10 587	6 748
Sold ISD (mil. euro)	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773	100 264	107 944	118 231
PIB* (mil. euro)	142 929	150 492	160 302	167 479	186 428	206 094	224 183	220 541	241 665	284 162	324 591
Populație** (mil. locuitori)	19,95	19,88	19,76	19,64	19,53	19,43	19,35	19,23	19,04	19,05	19,06
Flux ISD/PIB (%)	1,9	1,6	2,2	2,7	2,6	2,6	2,3	1,4	3,7	3,7	2,1
Flux ISD/populație (euro/locuitor)	136	122	175	230	246	271	267	156	471	556	354
Sold ISD/PIB (%)	42,4	41,2	40,3	42,2	40,7	39,4	39,4	41,2	41,5	38,0	36,4
Sold ISD/populație (euro/locuitor)	3 039	3 119	3 272	3 601	3 883	4 176	4 562	4 721	5 266	5 665	6 202

*) seria de timp a PIB nominal exprimat în euro a fost calculată pornind de la seria de timp a PIB nominal exprimat în lei, publicată de Institutul Național de Statistică, utilizând cursul de schimb mediu EUR/RON al perioadei de referință; pentru anul 2021 valorile PIB exprimat în lei au fost revizuite de către INS, pentru anul 2022 datele sunt semidefinite, iar pentru anul 2023 datele sunt provizorii.

**) populația rezidentă la 1 ianuarie a anului următor

Note: Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Soldurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Sursa: INS, BNR

Tabel 5. Fluxul net și soldul ISD în anul 2023

milioane euro					
		Soldul ISD la sfârșitul anului 2022	Tranzacții	Alte modificări	Soldul ISD la sfârșitul anului 2023
	Total	107 944	6 748	3 538	118 231
1	Capitaluri proprii	76 570	6 996	1 192	84 759
2	Instrumente de natura datoriei (a - b)	31 374	-248	2 346	33 472
a	Datorii	43 582	1 096	2 482	47 159
i	Datorii financiare	32 589	135	2 143	34 867
ii	Datorii comerciale	10 281	1 032	253	11 566
iii	Alte sume de plătit	713	-72	84	725
b	Creanțe	12 208	1 344	135	13 687
i	Creanțe financiare	4 464	992	66	5 522
ii	Creanțe comerciale	7 612	330	57	7 998
iii	Alte sume de primit	132	22	12	166

Notă: Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 6. Evoluția soldului ISD și IDS în perioada 2013-2023

milioane euro						
Indicatori	Sold ISD			Sold IDS		
Componente	Total	Capitaluri proprii	Instrumente de natura datoriei*	Total	Capitaluri proprii	Instrumente de natura datoriei*
2013	60 639	40 700	19 939	616	419	197
2014	61 999	43 243	18 756	264	87	178
2015	64 663	45 098	19 565	745	-106	851
2016	70 742	48 964	21 778	727	-92	819
2017	75 851	52 746	23 105	632	322	310
2018	81 124	57 479	23 645	1 190	991	199
2019	88 304	61 352	26 952	2 157	1 623	534
2020	90 773	63 952	26 821	2 402	1 841	562
2021	100 264	70 257	30 007	4 118	3 582	536
2022	107 944	76 570	31 374	5 350	4 774	576
2023	118 231	84 759	33 472	6 595	5 444	1 150

*) datorii minus creanțe în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora

Note: Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Soldurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 7. Repartizarea pe principalele activități economice a soldului ISD în perioada 2013-2023

milioane euro											
Activitatea economică	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773	100 264	107 944	118 231
Industria	29 010	30 013	28 521	31 124	32 666	33 311	35 648	35 693	38 986	42 148	45 663
Industria extractivă	3 548	3 387	1 985	1 842	1 965	2 273	3 921	3 373	4 018	3 920	4 699
Industria prelucrătoare	18 581	19 431	19 975	22 494	24 250	25 032	25 596	26 475	30 040	32 577	34 675
– alimente, băuturi și tutun	2 402	2 562	2 170	2 398	2 517	2 678	2 651	2 877	3 227	3 982	4 465
– ciment, sticlă, ceramică	1 658	1 628	1 461	1 433	1 419	1 497	1 512	1 454	1 500	1 706	1 918
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 154	1 550	1 704	1 436	1 340	1 398	1 453	1 513	1 523	1 664	1 548
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 270	1 481	1 493	1 724	1 857	1 942	2 023	2 321	2 490	3 108	3 358
– mașini, utilaje și echipamente	1 369	1 526	1 703	1 597	1 715	1 834	1 925	1 920	2 288	2 487	2 457
– metalurgie	2 435	2 823	2 672	2 898	3 153	3 163	3 167	3 191	3 244	3 380	3 490
– mijloace de transport	3 322	2 708	3 309	4 684	5 626	5 441	5 732	6 088	6 736	7 213	7 820
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	3 687	3 679	3 882	4 530	4 884	5 175	5 217	5 136	6 993	6 867	7 311
– textile, confecții și pielărie	793	919	999	1 037	1 068	1 018	1 016	989	978	971	1 018

– continuare –

milioane euro											
Activitatea economică	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	491	555	582	757	671	886	900	987	1 064	1 199	1 288
Energie electrică, gaze și apă	6 881	7 195	6 561	6 788	6 451	6 006	6 131	5 845	4 928	5 651	6 289
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	2 999	3 180	4 133	3 984	4 088	3 991	4 386	4 183	4 040	4 322	5 131
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 335	1 623	1 709	1 864	2 272	2 406	2 637	2 621	2 215	1 986	2 227
Comerț	6 405	6 685	7 441	8 992	10 446	12 865	14 681	15 658	17 243	19 139	20 224
Construcții și tranzacții imobiliare	6 270	6 542	8 372	10 060	11 611	13 651	14 928	15 361	17 443	18 588	20 718
Hoteluri și restaurante	385	618	534	418	449	528	605	651	703	844	898
Intermedieri financiare și asigurări	8 564	7 822	8 446	8 856	9 398	9 308	10 152	10 746	13 580	14 285	15 862
Tehnologia informației și comunicații	4 390	4 019	3 854	3 704	3 150	3 321	3 441	3 918	4 161	4 356	4 940
Transporturi	971	1 080	1 209	1 224	1 247	1 281	1 274	1 496	1 455	1 484	1 803
Alte activități	310	418	444	516	524	462	552	448	438	793	766

Note: Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Soldurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 8. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD în perioada 2013-2023

milioane euro											
Regiunea	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773	100 264	107 944	118 231
BUCUREȘTI – ILFOV	37 293	36 843	38 577	42 376	45 749	49 263	55 349	56 092	62 695	67 677	75 423
CENTRU	5 275	6 135	5 913	6 485	6 726	7 300	7 647	8 478	8 775	9 390	9 821
VEST	4 574	4 804	5 297	5 702	6 428	6 955	6 198	6 839	7 497	7 643	8 690
NORD-VEST	2 576	3 502	3 828	4 154	4 257	4 550	5 155	5 644	5 724	7 052	7 377
SUD – MUNTENIA	4 852	3 874	4 187	4 776	4 792	5 232	5 671	5 924	6 501	7 150	7 376
SUD-EST	2 533	3 169	2 969	3 556	3 800	3 466	3 984	3 663	4 155	3 904	4 260
NORD-EST	1 641	1 655	1 667	1 605	1 685	1 887	1 765	1 646	2 969	3 107	2 951
SUD-VEST – OLTEANIA	1 895	2 017	2 224	2 089	2 413	2 470	2 536	2 487	1 949	2 021	2 332

Note: ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție străină directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Soldurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 9. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice* în perioada 2013-2023

milioane euro											
Județul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	57 443	59 222	60 627	66 577	71 173	75 502	82 528	87 083	96 797	105 340	115 496
Alba	886	1 192	963	1 103	828	828	1 065	1 024	1 270	1 327	1 375
Argeș	1 450	582	791	1 037	1 117	1 233	1 425	1 521	1 606	1 743	1 850
Arad	760	854	959	1 079	1 216	1 011	914	1 103	1 498	1 362	1 582
Bacău	165	165	193	143	144	458	356	329	c	c	1 257
Bihor	526	584	613	656	667	700	876	1 023	1 014	1 082	1 293
Bistrița-Năsăud	110	120	149	188	136	116	138	123	173	225	213
Brăila	136	136	80	90	112	131	170	199	214	250	264
Botoșani	84	70	78	80	77	76	70	74	80	124	142
Brașov	1 827	1 880	2 128	2 159	2 204	2 597	2 581	2 668	2 621	2 825	3 124
București	32 105	32 464	33 023	36 191	38 699	41 273	45 961	48 713	54 326	59 145	64 657
Buzău	320	540	431	500	399	422	436	451	557	623	569
Cluj	1 118	1 431	1 677	1 713	1 934	1 939	2 059	2 101	2 326	2 894	2 906
Călărași	465	463	429	334	353	353	364	299	329	417	554
Caraș-Severin	110	207	214	331	287	162	196	216	242	278	324
Constanța	1 157	1 424	1 559	2 019	2 163	1 852	2 033	1 804	2 038	1 973	2 377
Covasna	90	89	129	132	140	131	224	283	396	391	429
Dâmbovița	257	277	350	352	396	334	393	442	426	555	508
Dolj	1 083	1 068	1 251	1 135	1 198	1 267	1 335	1 334	717	788	941
Gorj	12	14	13	8	4	3	3	5	7	7	8
Galați	546	606	513	651	603	844	838	708	744	531	484
Giurgiu	212	132	125	129	169	226	264	363	419	437	399
Hunedoara	313	379	370	379	411	393	411	456	499	493	560
Harghita	113	127	130	106	105	111	123	223	253	294	464
Ilfov	3 035	3 153	3 332	3 672	4 165	4 451	5 188	5 876	6 592	7 469	9 495
Ialomița	197	173	212	306	293	301	315	333	357	499	431
Iași	647	516	448	462	469	460	454	515	543	590	722
Mehedinți	91	106	15	16	5	16	19	14	16	20	50
Maramureș	34	176	218	442	476	637	700	710	824	929	971
Mureș	1 499	1 599	1 511	1 757	1 620	1 674	1 766	1 884	1 991	2 151	2 133
Neamț	146	183	206	192	197	228	191	193	225	228	217
Olt	615	668	707	674	973	942	969	904	973	969	1 045
Prahova	2 008	2 062	2 060	2 171	2 251	2 481	2 607	2 579	3 029	3 293	3 372
Sibiu	622	882	803	907	1 310	1 476	1 560	1 820	1 887	2 018	2 063
Sălaj	403	478	458	471	457	406	421	451	422	495	c
Satu Mare	236	284	350	391	401	502	553	570	604	768	829
Suceava	457	439	498	459	453	447	445	420	435	521	558
Tulcea	283	282	198	138	322	168	249	295	c	c	c
Timiș	2 976	3 018	3 053	3 605	3 998	4 359	4 386	4 579	4 788	5 240	5 871
Teleorman	95	101	108	99	79	87	93	117	153	158	131
Vâlcea	88	133	151	175	182	194	191	183	188	189	214

– continuare –

milioane euro											
Județul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vrancea	81	87	86	91	117	121	120	120	114	119	124
Vaslui	85	78	45	34	43	92	66	58	36	31	15

*) a se vedea explicațiile din Secțiunea 2.2.2. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice c – valori confidențiale, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Note: ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție străină directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Soldurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 10. Repartizarea în funcție de țara de origine a investitorului final* a soldului ISD în perioada 2019-2023

milioane euro					
Țara	2019	2020	2021	2022	2023
Total	88 304	90 773	100 264	107 944	118 231
Germania	13 194	13 792	14 911	16 120	17 100
Austria	10 039	10 153	10 724	11 542	13 871
Franța**	8 275	8 733	9 709	10 515	12 917
Statele Unite ale Americii	5 872	6 167	7 854	7 284	8 232
Țările de Jos	5 506	4 321	3 854	5 744	6 885
Italia	7 469	7 556	7 901	8 390	6 426
Grecia	1 603	1 536	1 242	1 332	4 207
România***	2 936	2 705	3 309	4 045	3 920
Elveția	2 820	3 061	3 615	4 025	3 541
Marea Britanie	3 899	3 706	3 508	3 288	3 205
Belgia	2 383	2 113	2 210	2 653	2 795
Cehia	1 197	1 574	3 173	3 375	2 750
Ungaria	1 292	1 884	1 948	2 241	2 623
Cipru	2 153	2 418	2 237	1 896	2 448
Japonia	1 115	1 547	1 711	1 813	2 066
China	885	1 110	1 421	2 036	1 954
Spania	902	1 529	1 722	1 893	1 945
Turcia	1 262	1 889	1 767	1 633	1 876
Israel	587	1 025	1 492	1 482	1 784
Luxemburg	1 222	1 401	2 327	1 548	1 639
Malta	270	331	259	1 195	1 332
Federația Rusă	1 142	1 166	1 158	1 111	1 062
Polonia	661	576	944	1 040	1 052
Alte țări ****	11 622	10 480	11 273	11 745	12 599

*) potrivit principiului *Ultimate Investing Country*, abordarea bazată pe control

**) inclusiv Principatul Monaco

***) cuprinde investițiile străine directe efectuate de rezidenți în România prin intermediul unor filialele înregistrate în străinătate (*round tripping*), precum și investițiile străine ale investitorilor nerezidenți care dețin participații minoritare în societățile ISD controlate de rezidenți (abordarea bazată pe control)

****) țări de origine a investitorilor finali al căror sold este mai mic de 1 000 de milioane euro la sfârșitul anului 2023 și țări al căror sold intră sub incidența condițiilor de confidențialitate, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Note: Soldurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 11. Repartizarea în funcție de țara de origine a investitorului imediat a soldului ISD în perioada 2013-2023

milioane euro											
Țara	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773	100 264	107 944	118 231
Țările de Jos	14 999	15 107	16 538	17 222	19 638	19 389	20 516	19 994	22 185	23 606	24 283
Germania	6 816	7 792	8 014	9 367	9 704	10 299	10 893	11 070	12 549	14 012	14 839
Austria	11 575	9 600	8 934	8 350	9 575	9 915	11 109	10 858	12 280	12 901	14 714
Franța*	4 538	3 594	3 772	4 811	4 731	4 920	5 487	5 642	6 495	6 504	8 583
Cipru	2 904	4 501	4 593	4 603	4 647	5 015	5 492	5 445	6 338	6 809	8 016
Italia	2 644	2 717	3 279	4 445	4 739	7 667	7 262	7 652	7 530	8 150	6 626
Elveția	2 013	2 281	2 267	2 585	3 144	3 640	3 793	4 656	5 081	5 668	5 899
Luxemburg	1 516	2 218	2 824	3 035	3 543	3 439	3 779	3 906	5 225	5 968	5 059
Grecia	1 981	1 821	1 831	1 969	1 723	1 335	1 249	1 234	1 271	1 193	4 044
Belgia	1 550	1 386	1 501	1 952	1 584	2 276	2 518	2 202	2 504	3 017	3 979
Ungaria	767	881	950	975	959	1 222	1 611	2 221	2 326	2 626	3 167
Marea Britanie	1 245	1 501	1 254	1 701	1 452	1 713	2 853	2 755	3 040	2 857	3 124
Spania	1 178	1 575	1 467	1 740	1 559	1 634	1 425	1 756	1 823	1 917	2 124
Polonia	248	312	458	516	692	786	926	933	1 006	1 066	1 546
Malta	59	80	117	136	107	145	177	224	990	1 221	1 169
Turcia	368	581	333	455	519	577	522	1 029	875	871	1 056
Cehia	1 072	852	670	1 196	1 431	1 638	2 035	1 799	972	962	914
Danemarca	c	c	448	459	581	731	641	680	635	752	912
Suedia	479	644	c	534	533	626	683	810	828	888	867
Statele Unite ale Americii	1 079	1 142	c	c	c	c	c	c	c	c	784
Emiratele Arabe Unite	38	49	60	31	23	262	176	145	344	469	668
Bulgaria	52	c	c	159	174	284	344	417	417	400	621
Japonia	211	239	250	285	315	423	422	548	601	592	555
Israel	172	100	75	159	224	313	331	338	491	533	526
Norvegia	249	278	175	141	339	219	361	427	327	428	451
Irlanda	331	349	460	368	288	401	678	671	721	661	361
Portugalia	244	152	266	265	268	263	242	257	319	340	332
Liban	188	176	159	216	271	55	225	275	286	268	323
China	125	90	223	56	75	37	91	227	248	307	320
Finlanda	115	104	104	79	69	86	88	85	92	105	218
Liechtenstein	c	c	c	14	c	c	41	61	71	c	162
Republica Serbia	c	c	c	c	c	c	c	c	155	c	123
Moldova (Republica)	18	18	33	22	36	38	33	26	68	56	102
Alte țări **	1 867	1 860	1 961	1 551	1 782	1 236	1 403	1 393	1 058	2 072	1 765

*) inclusiv Principatul Monaco

**) țări de origine a unor investiții al căror sold este mai mic de 100 de milioane euro la sfârșitul anului 2023 și țări cu valori confidențiale, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

c – valori confidențiale, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr.226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Note: Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Soldurile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Tabel 12. Veniturile nete obținute de nerezidenți din investiții străine directe

milioane euro			
Anul	Venituri nete din participații la capital	Venituri nete din dobânzi	Total venituri nete
2013	1 950	889	2 839
2014	800	904	1 704
2015	2 909	837	3 746
2016	4 287	782	5 069
2017	5 259	618	5 877
2018	6 123	672	6 795
2019	6 346	694	7 040
2020	6 264	593	6 857
2021	8 330	592	8 922
2022	11 999	718	12 717
2023	10 764	1 101	11 865

Notă: Veniturile ISD pentru perioada 2021-2022 au fost revizuite în luna septembrie 2024, în cadrul reviziei *benchmark*.

Tabel 13. Cifra de afaceri a întreprinderilor ISD

milioane euro			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2013	129 615	12 587	142 202
2014	131 820	9 685	141 505
2015	133 076	10 792	143 868
2016	137 832	10 532	148 364
2017	152 217	12 588	164 805
2018	165 607	13 182	178 789
2019	174 858	16 147	191 005
2020	166 232	13 142	179 374
2021	193 739	16 265	210 004
2022	249 943	23 392	273 335
2023	249 614	24 127	273 740

Tabel 14. Forța de muncă angajată în întreprinderile ISD și productivitatea acestora

Anul	Întreprinderi ISD de gradul I (mii persoane)	Întreprinderi ISD de gradul II (mii persoane)	Total întreprinderi ISD (mii persoane)	Productivitatea forței de muncă* (euro/salariat)
2013	1 083	64	1 147	123 977
2014	1 124	60	1 184	119 514
2015	1 165	63	1 228	117 156
2016	1 205	59	1 264	117 377
2017	1 244	65	1 309	125 901
2018	1 252	64	1 316	135 858

– continuare –

Anul	Întreprinderi ISD de gradul I (mii persoane)	Întreprinderi ISD de gradul II (mii persoane)	Total întreprinderi ISD (mii persoane)	Productivitatea forței de muncă* (euro/salariat)
2019	1 240	74	1 314	145 361
2020	1 198	67	1 265	141 798
2021	1 189	66	1 255	167 340
2022	1 220	68	1 288	212 158
2023	1 237	89	1 325	206 546

*) calculată ca raport între cifra de afaceri a întreprinderilor ISD și numărul mediu de salariați al acestora

Tabel 15. Exportul și importul de bunuri ale întreprinderilor ISD, pe grupe de mărfuri în anul 2023*

milioane euro					
Grupe de mărfuri (secțiuni din NC)	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)		Sold FOB/CIF (+) excedent/ (-) deficit
	întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	
Bunuri – Total	62 044	71,8	75 602	66,8	-13 558
1. Produse agroalimentare	5 693	6,6	7 358	6,5	-1 665
I. Animale vii și produse ale regnului animal	397	0,5	1 602	1,4	-1 205
II. Produse ale regnului vegetal	3 607	4,2	1 780	1,6	1 827
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	282	0,3	128	0,1	154
IV. Produse alimentare, băuturi, tutun	1 407	1,6	3 848	3,4	-2 441
2. Produse minerale (V)	2 489	2,9	7 322	6,5	-4 833
3. Produse chimice și plastice	6 390	7,4	14 055	12,4	-7 665
VI. Produse ale industriei chimice	1 707	2,0	8 730	7,7	-7 023
VII. Materiale plastice, cauciuc	4 683	5,4	5 325	4,7	-642
4. Produse din lemn, hârtie	1 731	2,0	1 298	1,1	433
IX. Produse din lemn	1 247	1,4	482	0,4	765
X. Pastă de lemn, hârtie	484	0,6	816	0,7	-332
5. Textile, confecții, încălțăminte	3 073	3,6	4 029	3,6	-956
XI. Materiale textile și articole din acestea	2 313	2,7	3 332	2,9	-1 019
XII. Încălțăminte	760	0,9	697	0,6	63
6. Metale comune (XV)	6 008	7,0	7 071	6,2	-1 063
7. Mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport	31 770	36,8	29 934	26,4	1 836
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice	18 424	21,3	21 078	18,6	-2 654
XVII. Mijloace de transport	13 346	15,4	8 856	7,8	4 490
8. Alte mărfuri	4 890	5,7	4 535	4,0	355
VIII. Piei, blănuri și produse din acestea	226	0,3	492	0,4	-266
XIII. Materiale de construcții	444	0,5	818	0,7	-374
Mărfuri și produse diverse (XVIII, XX, XXII)	4 220	4,9	3 225	2,8	995

*) conform clasificării din Nomenclatorul Combinat

**) nu include exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 Administrație publică, 94 Activități asociative, 97/98 Activități ale gospodăriilor populației și 99 Activități extrateritoriale.

Note: Sunt incluse bunurile importate în vederea prelucrării, precum și exportul acestora ulterior prelucrării.

Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalul să nu corespundă sumei componentelor.

Sursa: INS, calcule BNR

Tabel 16. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD în anul 2023, după activitatea economică a acestora*

Activitate economică	milioane euro					
	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%)	
		în total economie**	în total sector de activitate		în total economie**	în total sector de activitate
Total	62 044	71,8	71,8	75 602	66,8	66,8
Industrie	54 799	63,4	79,2	44 472	39,3	80,6
Industria extractivă	1 094	1,3	90,2	1 778	1,6	97,1
Industria prelucrătoare	52 827	61,1	80,5	42 264	37,3	82,3
– alimente, băuturi și tutun	1 723	2,0	63,0	2 580	2,3	67,1
– ciment, sticlă, ceramică	441	0,5	77,7	554	0,5	71,1
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 995	2,3	65,5	701	0,6	66,1
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	8 204	9,5	82,5	6 205	5,5	81,2
– mașini, utilaje și echipamente	5 104	5,9	93,5	3 997	3,5	91,8
– metalurgie	4 895	5,7	87,1	2 801	2,5	77,2
– mijloace de transport	19 708	22,8	80,3	15 159	13,4	90,5
– prelucrare țîței, produse chimice, cauciuc și mase plastice	6 991	8,1	85,4	7 698	6,8	84,3
– textile, confecții și pielărie	2 938	3,4	70,9	1 898	1,7	70,5
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	829	1,0	59,5	672	0,6	45,4
Energie electrică, gaze și apă	878	1,0	38,4	429	0,4	21,5
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	179	0,2	13,7	703	0,6	32,6
Agricultură, silvicultură și pescuit	307	0,4	26,4	129	0,1	11,2
Comerț	6 144	7,1	45,5	28 949	25,6	57,2
Construcții și tranzacții imobiliare	38	0,0	13,8	371	0,3	24,9
Hoteluri și restaurante	1	0,0	5,9	14	0,0	11,1
Intermedieri financiare și asigurări	0	0,0	1,0	87	0,1	29,1
Tehnologia informației și comunicații	507	0,6	92,4	629	0,6	69,4
Transporturi	68	0,1	16,9	205	0,2	19,6
Alte activități	2	0,0	5,3	44	0,0	16,6

*) sunt incluse bunurile importate în vederea prelucrării, precum și exportul acestora ulterior prelucrării

**) nu include exporturile și importurile de bunuri aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 Administrație publică, 94 Activități asociative, 97/98 Activități ale gospodăriilor populației și 99 Activități extrateritoriale

Notă: Exporturile și importurile de bunuri sunt agregate după activitatea principală a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev.2.

Sursa: INS, calcule BNR

Tabel 17. Exporturile de bunuri ale întreprinderilor ISD în perioada 2013-2023, după activitatea economică a acestora*

	milioane euro										
Activitatea economică	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	33 623	35 585	35 982	38 135	43 755	48 510	49 088	43 467	50 998	60 864	62 044
Industrie	30 162	32 199	32 535	34 506	40 048	44 426	44 378	39 458	45 429	53 721	54 799
Industria extractivă	806	694	501	386	509	548	652	458	763	1 275	1 094
Industria prelucrătoare	28 857	30 999	31 636	33 754	39 084	43 407	43 279	38 575	44 037	51 407	52 827
– alimente, băuturi și tutun	591	811	841	838	905	954	788	835	1 107	1 759	1 723
– ciment, sticlă, ceramică	165	164	202	240	246	281	293	281	334	451	441
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 809	1 953	1 757	1 743	1 792	1 799	1 859	1 852	2 458	2 592	1 995
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	2 629	3 129	3 464	4 036	4 685	5 268	5 387	5 291	6 094	7 352	8 204
– mașini, utilaje și echipamente	1 460	1 631	1 700	2 103	3 538	3 838	3 877	3 770	4 076	4 811	5 104
– metalurgie	2 714	3 129	3 274	3 174	3 809	4 188	4 152	3 561	5 170	5 831	4 895
– mijloace de transport	11 593	11 416	12 319	13 694	15 697	17 826	17 648	15 284	16 327	17 828	19 708
– prelucrare țiglei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	4 387	5 026	4 464	4 304	4 674	5 371	5 612	4 743	5 288	6 971	6 991
– textile, confecții și pielărie	3 181	3 388	3 208	3 228	3 261	3 281	3 048	2 408	2 496	2 930	2 938
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	328	352	407	394	477	601	615	551	687	883	829
Energie electrică, gaze și apă	499	506	398	366	455	471	446	426	629	1 039	878
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	108	129	272	201	214	145	164	136	159	168	179
Agricultură, silvicultură și pescuit	84	100	110	66	82	195	342	335	448	336	307
Comerț	3 114	2 977	2 897	3 196	3 243	3 577	3 982	3 332	4 703	6 293	6 144
Construcții și tranzacții imobiliare	37	77	68	51	56	51	48	26	37	38	38
Hoteluri și restaurante	1	4	3	2	1	1	1	1	0	1	1
Intermedieri financiare și asigurări	22	5	5	10	5	3	1	8	1	8	0
Tehnologia informației și comunicații	35	40	45	42	46	42	69	83	139	190	507
Transporturi	55	47	40	39	54	64	101	88	82	106	68
Alte activități	5	7	7	22	6	6	2	0	2	2	2

*) sunt incluse exporturile bunurilor importate în vederea prelucrării, ulterior prelucrării acestora

Note: Exporturile de bunuri sunt agregate după activitatea principală a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev.2.

Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirii.

Sursa: INS, calcule BNR

Tabel 18. Importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD în perioada 2013-2023, după activitatea economică a acestora*

	milioane euro										
Activitatea economică	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	34 292	36 240	37 847	40 227	47 193	53 668	55 880	50 957	60 072	76 611	75 602
Industrie	23 808	25 331	25 391	26 457	31 575	36 268	36 284	31 541	36 774	46 804	44 472
Industria extractivă	495	345	351	314	467	478	733	537	942	2 204	1 778
Industria prelucrătoare	22 911	24 707	24 784	25 892	30 874	35 338	34 887	30 588	35 440	44 086	42 264
– alimente, băuturi și tutun	1 244	1 124	1 310	1 439	1 650	1 809	1 652	1 631	1 723	2 611	2 580
– ciment, sticlă, ceramică	239	305	320	328	276	357	400	351	470	611	554
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	553	681	622	597	668	657	614	625	873	968	701
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	2 476	2 813	3 102	3 542	4 114	4 563	4 434	4 219	5 288	6 366	6 205
– mașini, utilaje și echipamente	849	953	955	1 225	1 973	2 871	2 924	3 028	3 259	3 942	3 997
– metalurgie	1 616	1 783	1 759	1 672	2 301	2 477	2 482	2 060	2 991	3 510	2 801
– mijloace de transport	7 683	7 986	8 884	9 576	11 255	12 805	12 766	11 091	12 365	14 608	15 159
– prelucrare țței, produse chimice, cauciuc și mase plastice	5 603	6 213	5 086	4 801	5 838	6 918	7 010	5 493	6 139	8 664	7 698
– textile, confecții și pielărie	2 270	2 447	2 326	2 332	2 323	2 329	2 037	1 583	1 745	2 081	1 898
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	378	402	420	380	476	552	568	506	587	726	672
Energie electrică, gaze și apă	402	279	256	251	234	452	664	416	392	514	429
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	166	216	419	333	387	381	548	519	589	473	703
Agricultură, silvicultură și pescuit	74	78	75	70	82	123	187	325	295	119	129
Comerț	9 525	9 836	11 093	12 367	14 270	16 108	18 200	17 916	21 707	28 178	28 949
Construcții și tranzacții imobiliare	130	184	169	158	229	172	170	176	173	255	371
Hoteluri și restaurante	17	17	23	22	13	12	17	9	13	16	14
Intermedieri financiare și asigurări	159	87	108	134	84	98	73	62	69	87	87
Tehnologia informației și comunicații	279	357	384	415	391	330	278	302	334	465	629
Transporturi	92	89	125	145	98	120	90	94	103	177	205
Alte activități	42	45	60	126	64	56	31	12	16	36	44

*) sunt incluse bunurile importate în vederea prelucrării, care ulterior sunt exportate

Note: Importurile de bunuri sunt agregate după activitatea principală a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev.2.

Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirii.

Sursa: INS, calcule BNR

Tabel 19. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD în anul 2023*

Grupe de servicii	milioane euro			
	Exporturi		Importuri	
	întrep. ISD (mil. euro)	întrep. ISD (%) în total grupă servicii	întrep. ISD (mil. euro)	întrep. ISD (%) în total grupă servicii
Total servicii	22 682	65,7	11 439	67,1
Servicii de prelucrare a bunurilor	2 477	82,2	101	83,0
Transport, <i>din care:</i>	3 094	31,3	2 164	49,9
Transport rutier de marfuri	1 939	27,7	921	67,1
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	8 677	84,9	2 318	56,5
Servicii de telecomunicații	996	89,4	735	93,3
Servicii informatice	6 821	87,0	1 381	48,3
Servicii informaționale	860	68,1	202	44,3
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale n.a.p.	40	42,5	977	92,0
Alte servicii pentru afaceri	7 440	84,0	5 403	84,1
Servicii de cercetare dezvoltare	939	95,0	320	93,1
Servicii de consultanță profesională și pentru afaceri	2 601	81,2	1 673	75,5
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	3 900	83,6	3 410	88,3
Alte servicii	954	39,3	476	47,4

*) datele privind exporturile și importurile de servicii sunt elaborate de BNR în conformitate cu metodologia BPM6.

Note: Exporturile și importurile sunt agregate după natura serviciului.

Valorile privind serviciile internaționale ale companiilor ISD, precum și ponderile în totalul exportului și importului de servicii internaționale nu cuprind valoarea serviciilor de turism/călătorii, a serviciilor de asigurări și ale fondurilor de pensii și a serviciilor de intermediere financiară măsurate indirect, pentru care datele primare nu sunt colectate de la agenții economici, ci sunt obținute din surse administrative sau sunt calculate pe baza unor modele matematice.

Tabel 20. Exporturile de servicii ale întreprinderilor ISD în perioada 2014-2023*

Grupe de servicii	milioane euro									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total servicii	7 704	9 163	10 591	10 975	12 222	13 509	12 610	16 517	21 076	22 682
Servicii de prelucrare a bunurilor	1 660	1 862	2 030	2 079	2 026	1 904	1 435	1 936	2 435	2 477
Transport, <i>din care:</i>	1 531	1 896	2 148	2 141	2 389	2 583	2 057	2 545	3 067	3 094
Transport rutier de mărfuri	1 133	1 498	1 608	1 756	1 951	1 991	1 569	1 797	2 011	1 939
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	1 719	2 110	2 635	2 981	3 548	4 195	4 522	5 765	7 906	8 677
Servicii de telecomunicații	-	-	-	-	-	647	592	782	983	996
Servicii informatice	-	-	-	-	-	3 150	3 458	4 265	6 006	6 821
Servicii informaționale	-	-	-	-	-	399	472	718	917	860
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale n.a.p.	-	-	-	-	-	-	46	33	48	40
Alte servicii pentru afaceri	2 344	2 764	3 102	3 123	3 636	4 253	4 056	5 543	6 727	7 440
Servicii de cercetare dezvoltare	-	-	-	-	-	267	509	735	731	939
Servicii de consultanță profesională și pentru afaceri	-	-	-	-	-	1 907	1 694	2 039	2 553	2 601
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	-	-	-	-	-	2 079	1 854	2 769	3 443	3 900
Alte servicii	450	531	676	651	623	574	494	695	893	954

*) datele privind exporturile de servicii sunt elaborate de BNR în conformitate cu metodologia BPM6

Note: Exporturile sunt agregate după natura serviciului.

Valorile privind serviciile internaționale ale companiilor ISD, precum și ponderile în totalul exportului de servicii internaționale nu cuprind valoarea serviciilor de turism/călătorii, a serviciilor de asigurări și ale fondurilor de pensii și a serviciilor de intermediere financiară măsurate indirect, pentru care datele primare nu sunt colectate de la agenții economici, ci sunt obținute din surse administrative sau sunt calculate pe baza unor modele matematice.

Tabel 21. Importurile de servicii ale întreprinderilor ISD în perioada 2014-2023*

milioane euro										
Grupe de servicii	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total servicii	4 729	5 607	6 203	5 987	6 910	7 684	6 882	9 571	11 209	11 439
Servicii de prelucrare a bunurilor	109	142	175	136	132	104	82	118	140	101
Transport, <i>din care:</i>	740	900	1 054	1 010	1 384	1 505	1 266	1 846	2 349	2 164
Transport rutier de mărfuri	347	442	484	540	760	782	628	785	1 003	921
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	666	883	1 004	1 050	1 176	1 263	1 283	1 814	2 252	2 318
Servicii de telecomunicații	-	-	-	-	-	449	486	558	676	735
Servicii informatice	-	-	-	-	-	701	697	1 057	1 324	1 381
Servicii informaționale	-	-	-	-	-	113	100	199	252	202
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale n.a.p.	-	-	-	-	-	-	645	718	823	977
Alte servicii pentru afaceri	2 034	2 104	2 550	2 438	2 732	3 770	3 297	4 666	5 178	5 403
Servicii de cercetare dezvoltare	-	-	-	-	-	623	296	370	318	320
Servicii de consultanță profesională și pentru afaceri	-	-	-	-	-	1 119	1 078	1 416	1 582	1 673
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	-	-	-	-	-	2 029	1 923	2 880	3 278	3 410
Alte servicii	1 180	1 579	1 420	1 353	1 486	1 042	309	409	467	476

*) datele privind importurile de servicii sunt elaborate de BNR în conformitate cu metodologia BPM6

Notă: Importurile sunt agregate după natura serviciului.

Valorile privind serviciile internaționale ale companiilor ISD, precum și ponderile în totalul importului de servicii internaționale nu cuprind valoarea serviciilor de turism/călătorii, a serviciilor de asigurări și ale fondurilor de pensii și a serviciilor de intermediere financiară măsurate indirect, pentru care datele primare nu sunt colectate de la agenții economici, ci sunt obținute din surse administrative sau sunt calculate pe baza unor modele matematice.

Tabel 22. Repartizarea pe țări de destinație a soldului investițiilor directe ale rezidenților în străinătate în perioada 2013-2023

milioane euro											
Țara	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	616	264	745	727	631	1 190	2 157	2 402	4 118	5 350	6 595
Țările de Jos	3	1	-1	c	-1	c	c	c	1 788	1 664	1 764
Cipru	52	91	97	94	159	177	484	486	526	699	1 018
Moldova (Republica)	71	75	75	71	102	214	299	280	333	389	460
Italia	12	20	18	14	9	19	78	290	302	247	408
Bulgaria	c	c	147	157	c	150	141	165	177	254	336
Franța*	0	6	c	c	c	61	86	109	102	111	233
Spania	0	11	-1	-22	-15	11	31	13	53	199	179
Republica Serbia	101	86	94	90	97	112	114	115	133	138	130
Ungaria	c	c	c	108	93	39	282	c	284	154	112
Polonia	2	8	8	7	7	-2	6	6	7	3	103
Grecia	5	-4	6	3	2	-4	11	14	21	20	75

– continuare –

milioane euro											
Țara	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Austria	30	25	8	2	0	-6	1	0	c	59	69
Germania	3	8	5	28	9	0	23	92	28	51	60
Cehia	c	c	c	c	1	c	4	-5	c	8	34
Ucraina	11	8	c	2	2	11	17	29	38	42	30
Turcia	c	c	11	15	13	21	44	45	21	18	21
Slovacia	c	c	c	1	1	0	8	4	4	17	15
Statele Unite ale Americii	2	c	6	8	c	c	c	20	26	c	14
Alte țări **	324	-71	272	149	152	387	528	739	275	1 277	1 534

*) inclusiv Principatul Monaco

**) țări de destinație a unor investiții al căror sold este mai mic de 10 milioane euro la sfârșitul anului 2023, precum și cele al căror sold intră sub incidența condițiilor de confidențialitate, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Notă: Repartizarea pe țări de origine s-a realizat pe baza principiului *Immediate Country Basis*.

Abrevieri

BD4	<i>Manualul Benchmark Definition of Foreign Direct Investment</i> , elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, ediția a IV-a
BPM6	<i>Manualul Balanța de plăți și poziția investițională internațională</i> , editat de Fondul Monetar Internațional, ediția a VI-a
BNR	Banca Națională a României
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
FMI	Fondul Monetar Internațional
IDS	Investiții directe în străinătate
INS	Institutul Național de Statistică
ISD	Investiții străine directe
M&A	<i>mergers and acquisitions</i>
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
PIB	Produsul intern brut
UNCTAD	Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

Lista tabelelor

Tabel 1	Soldul ISD, principalele componente la 31 decembrie 2023 și modul de formare a acestora	13
Caseta 2		
Tabel A	Repartizarea soldului IDS la 31 decembrie 2023 în funcție de țara de destinație finală	37
Secțiune statistică		46

Lista graficelor

Grafic 1	Evoluția fluxului net de ISD pe componente, în perioada 2013-2023	8
Grafic 2	Evoluția trimestrială a fluxului ISD	8
Grafic 3	Dinamica componentelor fluxului net de ISD în perioada 2013-2023	9
Grafic 4	Fluxul net de ISD detaliat pe principalele activități economice	11
Grafic 5	Evoluția fluxului net de ISD/PIB, respectiv a fluxului ISD/total populație rezidentă	12

Grafic 6	Evoluția componentelor soldului ISD în perioada 2013-2023	14
Grafic 7	Evoluția soldului ISD/PIB, respectiv a soldului ISD/total populație rezidentă	14
Grafic 8	Contribuția sectoarelor de activitate la soldul ISD la 31 decembrie 2023	15
Grafic 9	Evoluția soldului ISD detaliat pe sectoare de activitate în perioada 2013-2023	16
Grafic 10	Contribuția principalelor ramuri de activitate la formarea soldului ISD înregistrat de industria prelucrătoare	17
Caseta 1		
Grafic A	Concentrarea fluxului ISD în domenii de activitate expuse riscurilor fizice	19
Grafic B	Concentrarea soldului ISD în domenii de activitate expuse riscurilor fizice	19
Grafic 11	Distribuția pe regiuni de dezvoltare a soldului total ISD	20
Grafic 12	Ritmul de creștere a soldului ISD pe regiuni de dezvoltare în perioada 2014-2023, comparativ cu anul 2013	20
Grafic 13	Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice	21
Grafic 14	Repartizarea pe țări de origine a soldului total ISD la 31 decembrie 2023, potrivit principiului țara investitorului final	23
Grafic 15	Evoluția soldului ISD din principalele țări partenere din Uniunea Europeană	24
Grafic 16	Evoluția soldului ISD din principalele țări partenere din afara Uniunii Europene	24
Grafic 17	Repartizarea pe țări de origine a soldului total al ISD la 31 decembrie 2023, potrivit principiului țara investitorului imediat	25
Grafic 18	Prezentare comparativă a repartizării soldului ISD în funcție de țara investitorului final și țara investitorului imediat la sfârșitul anului 2023	26
Grafic 19	Soldul ISD al principalelor 10 țări de proveniență a investitorilor finali și țările intermediare prin care au investit	27
Grafic 20	Evoluția componentelor veniturilor din ISD realizate de nerezidenți	28
Grafic 21	Evoluția veniturilor din ISD, a fluxului net de ISD și a surplusului de venituri în raport cu fluxul net	28
Grafic 22	Distribuția pe sectoare de activitate a soldului ISD în întreprinderi <i>greenfield</i>	30

Grafic 23	Evoluția cifrei de afaceri și a numărului mediu de salariați în întreprinderile ISD	31
Grafic 24	Productivitatea forței de muncă din întreprinderile ISD	31
Grafic 25	Exportul și importul de bunuri ale societăților ISD în anul 2023, detaliate pe grupe de mărfuri	33
Grafic 26	Exportul și importul de servicii ale societăților ISD în anul 2023, detaliat pe grupe de servicii	34
Grafic 27	Repartizarea pe țări de destinație a soldului IDS	35
Caseta 2		
Grafic A	Repartizarea pe țări de destinație finală a soldului IDS la 31 decembrie 2023	38
Grafic B	Soldul IDS al principalelor zece țări de destinație finală și țările intermediare prin care s-a investit	39

